

Новине српске

МОСТПТОВИ

Савез српских друштава Словеније | Број 83 | Година 21 | Март 2026

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА
30 ГОДИНА САВЕЗА СРПСКИХ
ДРУШТАВА СЛОВЕНИЈЕ

24. ФЕСТИВАЛ
ФОЛКЛОРНИХ ГРУПА ССДС

Прољетни радови

Поштовани читаоци Новина српских Мостови, Ево, након извјесног времена поново смо с вама. Прошло је већ неколико мјесеци од посљедњег издања нашег и вашег часописа, а за то су постојали објективни разлози, којих, надам се, неће бити у овој години.

У ових неколико мјесеци било је обиље разних догађаја, како у савезу српских друштава Словеније, тако и у друштвима која су имала неколико веома интересантних и важних догађаја.

За Савез српских друштава Словеније у том периоду свакако је најважнији догађај била Свечана академија поводом 30 година постојања и рада Савеза српских друштава Словеније, организације која данас окупља петнаест друштава са великим бројем чланова који раде на културном и другим подручјима дјеловања Савеза и друштава. Свечана академија окупила је велики број чланова друштава као и велики број гостију који су присуствовали овој манифестацији.

Други, такође важан догађај, био је Дјечји фолклорни фестивал на коме су учествовали најмлађи фолклораши из српских друштава. Била је ово јединствена прилика да се на једном мјесту окупи велики број дјеце која вриједно раде и која су будућност фолклорних група у друштвима.

Трећи догађај је Семинар за стручне руководиоце фолклорних група гдје су руководиоци фолклорних група придобили нова знања и упознали народне игре и пјесме из два подручја која до сада нису била обрађивана на семинару.

Четврти догађај, ове године био је двадесет и четврти, је Фестивал фолклорних група Савеза српских друштава Словеније, који је и ове године одржан у Трбовљу, а на коме су учествовале извођачке и ветеранско-рекреативне фолклорне група.

И друштва, чланови ССДС, имала су неколико својих догађаја и манифестација, и показала да српска друштва у Словенији вриједно раде на очувању и наставку српске традиције, на очувању богате културне баштине, као и на стварању нових дјела на пољу културе. Овдје наводим Вукове дане, Међународну дјечју фолклоријаду, Годишње концерте, Фестивале фолклора, Светосавске дане, гостовања изван Словеније, као и оне догађаје на којима су учествовали гости из Србије.

Друштва велику пажњу посвјећују очувању и јачању православне вјере, а то се највише чини кроз слављење својих заштитника, своје крсне славе.

Као и до сада „Мостови“ садрже и своје редовне рубрике везане на језик, књижевност, духовност, а ту је и забавна страна.

Надам се да ће вам се и овај број Новина српских „Мостови“ допасти и да ће свако од вас наћи нешто занимљиво и корисно.

Душан Јовановић

Душан Јовановић	
Свечана академија.....	4
Душан Јовановић	
Дечји фестивал фолклора.....	16
Милован Терзић	
24. Фестивал фолклорних група.....	22
Душан Јовановић	
Семинар за стручне руководиоце.....	29
Душан Јовановић	
16. Међународна дјечја фолклоријада..	15
Драгана Латиновић Керкез	
Калем.....	33
Сандра Јевтић	
Вукови дани.....	34
Душан Јовановић	
12. Годишњи концерт.....	36
Сандра Јевтић	
Митровдан.....	39
Слађана Машић	
Зимска радост.....	40
Саша Илић	
Никољданско дружење.....	41
Ружица Кљајић	
Змијски цар.....	56

Издавач
Савез српских друштава Словеније

За издавача
Милан Гламочанин

Главни и одговорни уредник
Душан Јовановић

Лектор за српски језик
Мића Живковић

Графичка обрада и прелом
Душан Јовановић

Обликовање
Бранко Баћовић

Молимо, да сви дописници шаљу
своје текстове и фотографије по
електронској пошти:
mostovi.ssds@gmail.com

Штампа:
ENOLA B d.o.o., Medvode

Издаје 4 до 6 бројева годишње

Штампање часописа омогућили:

Пројекат је рађен у сарадњи са Владом
Републике Србије и суфинансиран од Ми-
нистарства информисања и телекомуника-
ција

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Часопис уписан у регистар јавних
гласила у Министарству за културу
Републике Словеније под бројем 785

Свечана академија поводом 30 година Савеза српских друштава Словеније

Савез српских друштава Словеније на величанствен и свечан начин прославио 30 година свог постојања и деловања

Овај, за Савез српских друштава Словеније, као и за сва друштва која су чланови Савеза, велики догађај одржао се 9. новембра 2025. у Центру културе Шпански борци у Љубљани пред више од четири стотине посетилаца и гостију који су имали прилику да виде програм у коме је учествовало око стотину извођача из српских друштава, која су чланови Савеза српских друштава Словеније.

Свечана академија је почела извођењем химни Србије „Боже правде” и химне Словеније „Здрављица”, које је извео Женски црквени хор „Свети Георгије”, а након тога на сцену је ступила Драгана Кузмановић, са групом деце из Српског културног друштва „Слога” Нова Горица и извела рецитал „Завештање Великог жупана српског Стефана Немање свом сину Светом Сави”.

Женски црквени хор „Свети Георгије”

Песму „Вила са Кошара” отпевала је Клара Ковачич из Српског културног друштва „Ново Место” из Новог Места и својим певањем одушевила публику и пробудила обиље емоција.

После овог увода у програм Свечане академије, присутнима се обратила Снежана Максимовић, водитељ програма, која је у свом поздравном говору рекла:

„Поштовани гледаоци, драги посетиоци, уважени гости и пријатељи, љубитељи народне игре, песама и музике, добро вече. Добродошли на Свечану академију поводом 30. годишњице Савеза српских друштава Словеније. Вечерас ћемо вас почастити програмом заједничког рада свих наших чланова, којим желимо да вам пренесемо колико су важни јединство, удруживање и љубав према својим коренима. Видећете само делић српске традиције, који ће заједничким снагама представити наши играчи, певачи и музичари.

Поштовани посетиоци, часни оци, драги гости и пријатељи, цењена публика, љубитељи традиционалне игре, песме и музике, добро вече. Добродошли на свечану академију поводом тридесетогодишњег рада Савеза српских друштава Словеније. Три деценије су дуг временски период, а за нас су ове три деценије биле испуњене бројним изазовима, успесима, преданим радом, одрицањем, радошћу и поносом. Данас када се осврнемо назад и сагледамо пут који смо прешли видимо бројне трагове свих оних драгоцених тренутака, малих и великих скокова који су

Публика и гости

наш савез учинили данас, онаквим какав јесте. Једном великом породицом окупљеном око идеје очувања нашег српског културног наслеђа.

Међу нама су вечерас и посебно драге званице и гости који су својим присуством увеличали ово наше вече: Његова екселенција господин Иво Војводић, амбасадор Републике Србије у Словенији, господин Александар Стаматовић, саветник у амбасади Републике Србије у Словенији, протојереј Александар Обрадовић, парох љубљански, протојереј Борислав Ливопољак, парох љубљански, јереј Раде Деспотовић, парох љубљански, госпођа Сандра Газинковски, посланица у Државном збору Републике Словеније, господин Дејан Црнек, заменик градоначелника Љубљане, господин Зоран Стевановић, председник странке „Ресница“, др Златко Јурић из Бање Луке, господин Маринко Лазичић – представник православне црквене омладине у Љубљани, поздрављам и све председнике и представнике српских и словеначких културно уметничких друштава.

Вечерашњим програмом желимо да пошаљемо једну снажну поруку

заједништва, желимо да застанемо, да се поклонимо и кажемо једно велико хвала.

Хвала свима који су својим временом, енергијом, трудом, радом и огромном љубављу допринели да сви чланови наших друштава у савезу вечерас запевају исту песму и заиграју исто коло. У сваком звуку наше традиционалне свирке и у сваком кораку кола осећа се дах предака који нас подсећа да чувамо и преносимо даље на млађе генерације сво богатство српског народа. Та обавеза нас и у колу учи да смо нико и ништа када смо сами на сцени, јер само заједно можемо да будемо чврст и постојан тим. Не постоји лепши осећај од оног кад сви станемо на ову сцену, дишемо једним дахом и осетимо да смо као једно биће. Сви једнаки, а са истим и јасним циљем. Наши заљубљеници српске игре, песме и музике, вечерас, у овом прелепом здању, кроз свој заједнички рад представиће се на сцени као удружени ансамбл савеза. Играчи и певачи су се кроз заједничке пробе повезали, веровали једни у друге и остварили једно дивно заједничко дело. Сви у једном удруженом колу, јер смо само тако као народ и као нација бољи и напреднији.

Клара Ковачић

Ми вам вечерас причамо једну исцрпну причу срца, а ви уживајте у тој причи”.

Након уводног и поздравног говора Снежане Максимовић, водитеља програма, Женска певачка група из Удружених ансамбала Савеза српских друштава Словеније, отпевала је песму „Прво вече, друго вече” – српска традиционална песма из Готовуше. Уметнички руководилац певачке групе Снежана Максимовић.

Додела признања институцијама Републике Словеније

На Свечаној академији подељена су признања институцијама и појединцима, а прво су на реду биле институције Републике Словеније, које је Снежана Максимовић најавила следећим речима:

Култура говори универзалним језиком. Она је мост који повезује људе, народе и земље. Вечерас се захваљујемо институцијама на свој помоћи и подршци у раду нашег Савеза српских друштава Словеније, без које би културни програми наших друштава били тешко реализовани. Захвални смо вам што подржавате наш рад и дајете нам мотивацију да истрајемо у очувању онога што су нам оставили преци. Хвала вам.

Драјана Кузмановић и њени деце

Публика и гостии

- Министарству културе Републике Словеније, због оправданог одсуства представника Министарства културе, плакету ћемо уручити накнадно,
- Јавном фонду Републике Словеније за културне активности, због оправданог одсуства представника Јавног фонда, плакету ћемо уручити накнадно,
- Градској општини Љубљана, у њено име молим заменика градоначелника општине Љубљана, господина Дејана Црнека, да ми се придружи на бини и истовремено бих вас замолила да нам посветите неколико речи....”.

Заменик градоначелника Љубљане Дејан Црнек уручио је Савезу српских друштава Словеније спомен плакету, а Бојан Антонић, потпредседник Савеза српских друштава Словеније предао му је признање – плакету поводом 30 година ССДС. Дејан Црнек се захвалио на признању на овај начин:

„Пре свега, топло, добродошло вече у име нашег градоначелника, господина Зорана Јанковића. На почетку ове вечери чули смо да не смемо дозволити

да још једно коло, још једна песма, свира испод нашег прозора, али знате, у Љубљани смо срећни ако још једно коло и још једна песма свира, као вечерас. Јер Љубљана има тако диван слоган који каже, „живимо заједно и поштујемо једни друге у различитости”. То значи да су сви добродошли у Љубљану. Једино што треба да имају је добра енергија да ураде нешто за себе, нешто за оне који живе у Љубљани и за оне који долазе у Љубљану. Данас имају пуно добре енергије, зато им хвала. На крају свог излагања, како је рекла водитељка, такође рекавши да је данас прича срца. Наиме, сви знате да Љубљана потиче од имена, од речи „вољена”. Дакле, Љубљана је и град љубави. И не само то, сви знате да је Словенија једина земља на свету која у свом имену има реч љубав, што се на енглеском пише Slovenija love. Дакле, ми смо престоница љубави у земљи љубави. И на крају, још један слоган који сте вероватно чули, али га и ја повезујем са вама, јесте да је Љубљана наравно „најлепши град на свету”. Али то не би био случај да није

Снежана Максимовић

људи попут вас, који дају посебан печат свему што радите у Љубљани, свему што ћемо вечерас видети, а и ономе што нећемо видети. Печат одређене тоpline, печат добросуседских односа, печат вредности које смо сви некада имали, а данас су помало заборављене. Дакле, добродошли у Љубљану, хвала вам што сте са нама, хвала вам, наредних 30 година.”

Фолклорна група из Удружених ансамбала одиграла је кореографију под називом „Игре из Лужнице”, аутор кореографије и уметнички руководилац Жељко Крсмановић. Занимљиво је да је Удружени ансамбл, певачи и играчи, имао само две пробе пред Свечану академију, што казује да се ради о веома квалитетним играчима и певачима, као и њиховим руководиоцима, који су показали велику жељу и хтење како у самој припреми, тако и на самом наступу.

Додела признања институцијама Републике Србије

У наставку програма Снежана Максимовић се захвалила институцијама Републике Србије на помоћи у раду Савеза српских друштава Словеније и друштава у њему, истичући да „подршка улива снагу и мотивацију за још већи

Милан Гламочанин, Дејан Црнек и Снежана Марченко

Женска певачка група Удруженог ансамбла

труд и рад и надамо се да ћете и у будућности бити још више уз нас, да градимо још јачи мост развојем културних дешавања и да ћете бити поносни на оно што вам као Савез пружамо кроз наше културне манифестације". Навела је институције добитнике признања, а то су: Министарство културе Републике Србије, због оправданог одсуства, плакету ће бити уручена накнадно, Министарство спољних послова Републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, због оправданог одсуства, плакету ће бити уручена накнадно, Амбасади Републике Србије у Словенији.

Водитељ програма Снежана Максимовић позвала је његову ексцеленцију господина Иву Војводића, амбасадора Републике Србије у Словенији да јој се придружи на бини и да у име Амбасаде Србије прими плакету Савеза српских друштава Словеније. Плакету је уручила Снежана Удовичић, потпредседница Савеза српских друштава Словеније, а амбасадор Иво Војводић је у својој захвали и говору рекао:

Амбасадор Иво Војводић

„Уважени председниче Савеза српских друштава Словеније, господине Гламочанину, уважени представници Српске православне цркве у Словенији, уважени представници Државног збора Словеније и града Љубљане, драги пријатељи, драги сународници, даме и господо. Вечера смо се окупили да обележимо један посебан јубилеј, тридесет година постојања и рада Савеза српских друштава Словеније.

Тридесет година, то је време стасавања једне генерације. То је време у којем се ствара традиција, у којем се гради идентитет и обликује заједништво које траје. Кад погледамо и за себе видимо три деценије испуњене радом, посвећеношћу и љубављу према своме народу и култури. Од првих дана, па све до данас, Савез је био и остао стуб окупљања Срба у Словенији. Чувар језика, вере, песме, игре и сећања. Захваљући вама, српска реч се и овде чује, а наши обичаји живе у срцима деце које одрастају између две домовине, Србије и Словеније. Даме и господо, ово вече није само прилика да се присетимо у прошлости. Оно је и позив да сагледамо снагу и вредност нашег заједништва данас. Јер свако друштво, сваки ансамбл, свака школа српског језика, свако књижевно или уметничко вече, то је прича која траје. То је прича о српској заједници у Словенији, кроз коју се огледа и лепота односа између наших народа. Срби и Словенци деценијама деле пријатељство, поштовање и међусобно разумевање. Наша повезаност није само историјска, она је и жива, савремена и окренута ка будућности. Данас, када заједно градимо европске вредности, мир и сарадњу региону, ваша заједница је мост који спаја, мост који разуме и који повезује.

Снага наше заједнице лежи у способности да се интегришемо, а да останемо своји. Наша заједница широм Словеније, као њен интегративни и продуктивни део, показује да може бити мост сарадње и још бољих односа између Србије и Словеније. А то је, рекао бих, још важније данас, у условима када се свет суочава са бројним изазовима, који траже више међусобног разумевања, солидарности и заједничког деловања.

Фолклорна група Удруженог ансамбла

Мушка певачка група Удруженог ансамбла

Срби из Расејања и Срби из региона, било да су Европи, Америци, Аустралији или овде у нашем ширем суседству, изузетно су важан део нашег националног бића. Зато је сарадња са нашим заједницама, посебно са Србима у региону, један од кључних приоритета спољне политике Републике Србије. Држава Србија остаје дубоко посвећена јачању везу са нашим народом ван граница, кроз образовање, кроз очување језика и културе, али и кроз подршку конкретним пројектима, који доприносе очувању идентитета и јачању заједништва. Дозволите ми да у име Амбасада Републике Србије у Републици Словенији и у своје лично име, упутим искрене честитке Савезу српских друштава Словеније, и њеним оснивачима, руководствима, члановима, уметницима, наставницима и волонтерима, који су својим радом уткали себе у ову тридесетогодишњу причу. Хвала вам што сте чували и преносили оно што је највредније, дух српског народа, отвореност, топлину и веру

Прошторереј Александар Обрадовић

у заједништво. Амбасада Републике Србије у Републици Словенији биће у будућности ваш партнер, ваш пријатељ и ваша подршка.

Наставићемо заједно да негујемо културне и образовне програме, да повезујемо људе, градове и идеје, јер у свему томе препознајемо оно што нас спаја, а не оно што нас дели. Драги

пријатељи, тридесет година постојања Савеза јесте јубилеј и понос, али и позив на нове почетке. Нека следеће деценије буду испуњене младима који ће, вођени вашим примером, наставити да чувају и преносе наше наслеђе.

Нека нас о томе прате мудрост, заједништво и пријатељство које данас прослављамо. Живело пријатељство Србије и Словеније, живело српско заједништво у Словенији. Хвала вам поново."

На сцену су поново ступили чланови Удруженог ансамбла, овај пут чланови Мушке певачке групе, који су отпевали песму „Болна љуба, болна лежи” – традиционална песма са Косова и Метохије, а затим се публици представио и народни гуслар Зоран Миловић.

Гуслар Зоран Миловић

Додела плакете српској православној цркви

У наставку програма Свечане академије Снежана Максимовић је навела: „Знајмо да је наше спасење у култури и учености. Чувајмо и негујмо свој језик и писмо, своју веру православну, свој идентитет. Будимо свесни својих мана, слабости и грешака другима учињених, али и кадри да сутра будемо бољи, да и у најтежим тренуцима изнова васкрсавамо.

Посебно смо поносни што сва наша друштва имају и подршку српске православне цркве те молим оца Александра Обрадовића да ми се придружи и прими плакету Савеза српских друштава Словеније.

Плакету је у име Савеза српских друштава Словеније уручила Снежана Удовичић, потпредседница Савеза, а

Женски црквени хор „Свети Георгије”

протојереј Александар Обрадовић захвалио се следећим речима:

„Поштовани представници Савеза српских друштава Словеније, поштовани председниче господине Милане Гламочанину, ваша екселенцијо, господине Иво Војводићу, Амбасадору Републике Србије у Републици Словеније, поштовани поджупане Местне обчине Љубљана, часни оци, драги гости, браћо и сестре. Са радошћу и благодарношћу Богу, окупљамо се данас овде да прославимо 30 година

Савеза српских друштава Словеније. У име Српске православне цркве, Митрополије Загребачко-љубљанске и преосвећеног епископа нашег Кирила, од срца вас све поздрављам и честитам овај велики и веома значајан јубилеј. Тридесет година постојања Савеза српских друштава Словеније није само један обичан временски период, већ сведочанство верности, труда и љубави према своме народу, своме језику, култури и вери.

Кроз то време Савез и сва друштва окупљена око њега били су чувари

нашег идентитета, онога драгоценог блага које смо наследили од својих предака и које с поносом преносимо на своје нове нараштаје. У времену када се границе и обичаји брзо мењају, важно је остати чврст у ономе што нас одређује, у вери нашој православној, српском језику, заједништву и духовним вредностима. Тиме не само да чувамо себе, него и обogaћујемо и средину у коју живимо, сведочећи о лепоти, различитости и о снази љубави према своме пореклу.

Црква са радошћу препознаје тако деловање, јер где постоји јединство и добра воља, ту је пре свега и благодат Божија. Нека вам Господ подари здравља, мира и снаге, да и у будућности чувате своју веру, језик, корене и свој идентитет, а уједно да својим радом градите мостове разумевања и пријатељства са свим људима, без обзира којој вери или националности они припадали. Како свети Апостол Павле говори у једној од својих посланица, „Нема више ни Грка ни Јудеја, пред Господом смо заиста сви једнаки“.

Нека овај јубилеј буде подстицај за ваш будући рад, благослов за све вас, за породице и за целу нашу заједницу. Бог вас благословио и живели.*

Женски црквени хор „Свети Георгије“ добио је још једну прилику да наступи на Свечаној академији и то искористио на прави начин, певајући песму „Сву ноћ ми билбил препева“ – традиционална песма са Косова и Метохије.

Снежана Удовичић и Илија Јанковић

Снежана Удовичић и Снежана Демовић

Снежана Удовичић и Драгиша Лазовић

Снежана Удовичић и Дивна Обреновић

Снежана Удовичић и Мишар Вујиновић

Додела плакета друштвима оснивачима Савеза српских друштава Словеније

Признања – плакете, уручена су и друштвима која су основала Савез српских друштава Словеније, а Снежана Максимовић је о томе рекла следеће: „Када је давне 1995. Група ентузијаста и чувара српске традиције одлучила да оснује дом и место где ће се окупљати наша српска културна удружења, нису

ни слутили до каквих ће размера њихова идеја нарасти. Вођени жељом да окупе младе српске нараштаје и промовишу своју српску културу, ови људи поставили су темеље на којима и данас почива наш колектив”. Затим је на бину позвала представнике друштава оснивача:

- у име Српског културног друштва „Слога” Нова Горица, Илија Јанковић,
- у име Српског просветног друштва „Никола Тесла” Постојна, Сњежана Демонић,

- у име Српског културно просветног друштва „Свети Сава” Крањ, Драгиша Лазовић,
- у име Културног друштва „Брдо” Крањ, Митар Вујиновић,
- у име установе „Михајло Пупин” Љубљана, Дивна Обреновић.

Признања је уручила Сњежана Удовичић, потпредседница Савеза српских друштава Словеније.

Својих неколико минута дочекао је и Народни оркестар „Фрула мира” који је одсвирао познату српску композицију „Свилен конач”, аранжер и композитор Вања Диздаревић, уметнички руководиоци Вид Бањац и Невен Кузмановић. Након ове лепе нумере уследила је још једна додела плакета.

Додела плакета бившим председницима Савеза српских друштава Словеније

Доделу плакета бившим председницима Савеза српских друштава Словеније Снежана Максимовић је најавила на следећи начин:

„Нема успеха без људи који су сложено даље градили наш савез, изнели на својим раменима многе потешкоће, али и успевали у својој мисији очувања наше културне баштине. Њихов труд, време, љубав, упорност и оданост

Живко Бањац и Бојан Анђонић

Илија Јанковић и Бојан Анђонић

Никола Тодоровић и Бојан Анђонић

Далибор Самац и Бојан Анђонић

Злајшмир Бодирожа и Бојан Анђонић

записали су се у сваку страницу наше историје. Сигурно је да без њих данас не би имали шта да славио. Хвала свим председницима који су били на челу нашег савеза. Позивам на сцену да ми се придруже: Живко Бањац, Илија Јанковић, мр Драго Војводић, Никола Тодоровић, Далибор Самац и Златомир Бодирожа”.

Плакете је уручио Бојан Антонић, потпредседник Савеза српских друштава Словеније а Снежана Максимовић је наставила следећим речима:

Златомир Бодирожа

Милан Гламочанин и Боро Мирић

Милан Гламочанин и Крсџан Шућур

Милан Гламочанин и Мирослав Марџић

Милан Гламочанин и Цвијетин Нешковић

Милан Гламочанин и Стојан Миловић

Милан Гламочанин и Зоран Јауз

„Реч дајем човеку који је кроз много одрицања, труда и рада заједно са својим колегама и пријатељима својом визијом за будућност подигао Савез на један виши ниво и учинио га институцијом за поштовање. Златомир Бодирожа”.

Златомир Бодирожа

Златомир Бодирожа се захвалио на признању и у свом говору рекао:

„Уважене високе званице, драги пријатељи, даме и господо, браћо и сестре, Представља ми велику радост, ништа мању част и пријатну дужност да у имену свих који смо вечерас примаоци ове, дивне плакете, поводом значајног јубилеја – три деценије постојања ССДС, упутим најтоплије ријечи захвалности председнику и Извршном одбору ССДС на исказаном нам поштовању. Драги пријатељи, ваше присуство вечерас овдје у оволиком броју учинило је овај јубилеј узвишенијим свечанијим и значајнијим. Показали сте да три деценије јесу трајање заиста вриједно поштовања. Хвала вам на томе.

Нека ова моја бесједа вечерас буде уједно и моја честитка свима који су прије три деценије имали храбрости, одлучности, националне свијести и пожртвованости да у то ни мало повољно вријеме оснују ССДС. Такође моје честитка свима који су све ове године заслужни за плодносно трајање ССДС и свима који и данас предано и вриједно раде на његовом опстанку и просперитету. Тешко је данас говорити о времену од прије три деценије, а не сјећати се распада бивше заједничке државе и нестанка једне идеологије и система који је на

Милан Гламочанин и Душан Јовановић

њој почивао. Нестанак дојучерашње државе ови честити људи покушали су њен недостатак, њено непостојање, компензирати у културној организацији која би објединила наше снаге организоване у складу са законом нове нам домовине. Схватили смо. Наше богато културно наслеђе, нашу културу, историју, језик и свеукупну духовност не смијемо заборавити, већ ту силну емоцију према тим немјерљивим вриједностима потребно је претворити у стваралачку енергију уткану у наше нараштаје, нашу дјецу. Због тога никада нисмо клонули духом ни вољом. Та наша самосвијест колико укоријењена у отаџбинско предање, толико и отворена свим универзалним вриједностима разликовала нас је од једног дијела српске популације па и неких дијелова интелигенције који су у име Европејства доприносили расрбљавању, а тиме и асимилацији. Нисмо пристајали и одлучно смо одбацивали одсутност склада између завичајног,

националног и универзалног. До тог склада те симфоније много нам је стало. Није тада било ваљаних веза са матичном државом, дипломатски односи домицилне и матичне државе нису постојали, па је самоорганизовање био једини начин да се изгради сопствени субјективитет, да се поврати пољуљано самопоуздање и поштовање према нашој српској култури и свему што чини српски идентитет. Тако су неколицина, њих пет, раније регистрованих српских друштава основали ССДС као кровну организацију организованог дијела српске заједнице у Словенији. Ти скромни људи кренули су смирено савладати све потешкоће, спремни учити на властитим пропустима, радити марљиво не поредећи се ни са ким, осим са самим собом на начин гдје смо били прошле, гдје ове године, а гдје видимо себе догодине. Понесеним васпитањем са кућног прага слиједили смо ријечи умног Драгише Васића које опомињу,

Фолклорна група Удруженог ансамбла

цитирам, „Ма шта предузимали побрините да се, пре свега, упитате: не косе ли се ваше амбиције са оним што представља општи интерес. Не заборавите никада, да се из љубави према себи стварају све несреће, сви јади, све беде на свету. У свом животу ја сам видео многе најбоље ствари да пропадају само зато што су људи више волели себе него што су волели јавни интерес.”

Вођени тим духом били смо једна велика породица, кренули некада ситним некада крупнијим корацима, али смо редовно остављали видне трагове. Дуго би, предуго трајало да бих набројао све што је постигнуто, али неизоставно ћу набројати неке активности. ССДС организовао је мирне протесте 1999. године против бомбардовања тада Савезне државе Југославије, гдје се окупило више од 20.000 људи. Штапамо Српске новине Мостови, од 2004. године континуирано три до пет бројева у зависности од материјалних могућности и захваљујући несебичном труду главног и одговорног уредника Душана Јовановића. Активно смо учествовали у доношењу Декларације усвојене 1. фебруара 2011 у Државном збору Републике Словеније, а на основу заповједи те Декларације формиран је Сосвет Владе Републике Словеније за непризнате националне заједнице при Министарству културе. Од тада имамо нашег представника у том тијелу и на тај начин остварујемо директну комуникацију са представницима власти Републике Словеније. Осмислили смо и сваке године реализујемо неколико значајних културних пројеката: Фестивал фолклорних ансамбала Словеније који је уједно и квалификација за Европску смотру српског

Милан Гламочанин и Снежана Максимовић

фолклора Европе и земаља региона гдје наша друштва редовно освајају висок пласман. Три године заредом смо освојили титулу побједника. Редовно организујемо разне едукативне семинаре за младе ствараоце. Организујемо Видовданску академију, Дан српског јединства, слободе и националне заставе, а да не набрајам све бројне активности и пројекте наших друштава чланова ССДС.

Министарство културе Словеније препознало је наше активности и додијелило Савезу Статус друштва које дјелује у јавном интересу на подручју културе у Републици Словенији, признање да је Савез кровна организација организованог дијела српске заједнице. На основу квалитета изведених програма задобили смо наклоност институција Републике Словеније, а након успостављања дипломатских односа Републике Србије и Републике Словеније успостављени су добри односи са Амбасадом и институцијама матичне државе. Велика

нам је радост што данас имамо изузетно квалитетан и свесрдан односе са Српском православном црквом и њеним великодостојницима.

Тако смо од самог почетка дјеловали као једна велика сретна породица, али породица као свака породица увијек се нађе нека стрина, тетка или већ неко ко мисли бар на језику да више зна, па су кренули у стварање нових савеза, брже боље проглашавајући себе за кровну организацију свих Срба у Словенији, али и по правилу са амбицијом да преузму, привуку у своје редове постојећа друштва из ССДС, као по оној изјави неког мученика који каже: дајте ви мени право дијете па ћете видјети какав ћу ја отац бити, или како рече друг Стаљин када су основане Уједињене нације, имају визије, али немају дивизије.

Ми смо прије три деценије засадили једно дрво које је данас са дубоким коријенима и у доброј је кондицији. Ми радосни уживамо у његовим плодовима, али знате свака рана трешња када у прољеће бујно цвјета појаве се ниткуд или неодкуд силни разни губавци, инсекти и штеточине, обруше се на њену љепоту па се учини да ће ју опустјети и осушити, а онда као по правилу Господ увијек пошаље јак вјетар који све њих одува и све настрадале цвјетове са њима, а остану они најјачи и најљепши који су одољели и до нијели најслађе и најљепше плодове. И синоћ и вечерас смо се наслађивали тим плодовима и сигурни смо да ће тако бити и у будуће још више и слађе, јер као увијек стојимо са испруженом братском руком свима који баштине наше вриједности. Познато је: многи се могу китити и ките се туђим перјем па можда и уживају у комодитету и

Народни оркестар „Фрула мира”

удобности туђег перја, али никада, баш никада нико није могао нити ће моћи полетјети туђим крилима.

Много тога још бих имао и могао да вам кажем, али надам се да ће Бог дати нову прилику.

На крају бих свима вама заједно захвалио на пажњи једним стихом из пјесме „Соколови“ Бранислава Бране Црнчевића који каже:

„Сви ми дугујемо себе некој деци, будимо потомци да би били преци“

На многаја лета!“

Након говора Златомира Бодироже на бину је ступила Мешовита певачка група из Удруженог ансамбла, и отпевала „Мене нана рани јабукама“ – српска традиционална песма. Групу припремила Снежана Максимовић.

Додела плакета дугогодишњим члановима Извршног одбора ССДС

Најављујући доделу плакета дугогодишњим члановима Извршног одбора Савеза српских друштава Словеније Снежана Максимовић је рекла:

„Како је време одмицало, тако су се мењали и људи у Извршном одбору нашег Савеза, те су унели свежу крв, нове идеје и нови поглед ка светлијој будућности. Њихова дела остаће запамћена јер су утабали стазу и омогућили да савез данас иде у једном лепом смеру а ту су и људи који већ годинама стоје уз нас и који нас прате и подржавају у раду већ дуги низ година. Хвала им и молим да ми се придруже Боро Мирић, некадашњи члан Извршног одбора, Крстан

Шућур, Милан Стојановић, Цвијетин Нешковић, Стојан Миловић, Јово Јауз (постхумно) у његово име Зоран Јауз“.

Плакете је уручио Милан Гламочанин, председник Савеза српских друштава Словеније.

Додела плакета заслужним појединцима у раду Савеза српских друштава Словеније

Снежана Максимовић је позвала да јој се на сцени придружи садашњи председник Савеза српских друштава Словеније, Милан Гламочанин, који је затим уручио плакету Душану Јовановићу и Снежани Максимовић, а Снежана Максимовић је приредила једно мало изненађење за Милана Гламочанина и доделила му плакету као заслужном појединцу, и том приликом навела:

„Милан је један човек који је негде заједно са мном, негде истим стопама смо ходили, ишли, радили, трудили се, заиста је много урадио за српску културу у Словенији, пронео име нашег Савеза кроз сва врата, значи свог првенственог рада у Културном друштву „Брдо“, где су се засијале те прве златне плакете у нашем Савезу. Тако да, само рече хвале, и ево, иако није очекивао, али и ми њему, сви заједно, желимо да се захвалимо за његов труд, рад и допринос за Савез и за сав наш народ.“

Милан Гламочанин се захвалио на признању а затим поздравио све присутне рекавши:

„Поштована екселенцијо, господине Иво Војводићу, амбасадоре Републике Србије у Словенију, поштовани господине Дејан Црнек, поштовани оци, поштовани колеге, госпођице Сандра Газинковски, посланица у парламенту, бивши председници, садашњи Извршни одборе, бивши Извршни одборе, пријатељи, друге институције, поштовани колега из Савеза Срба Словеније, господине Зоране, добродошли, поштовани чланови и сви остали наши верни, да кажем. Синоћ сам на овој сцени рекао да је мени била част, задовољство и велика радост бити председник синоћ, и још веће за задовољство ми је да на и на Свечаној академији у препуној сали овога дома Шпанских бораца да видимо колико вас је дошло да се уверите у ово што радимо. Ја не бих ништа залазио у ретроспективе, то су моји претходници добро-добро рекли, изјаснили, ја желим да се осврнем на будућност, на садашњост, па и на будућност. Желимо да ово поруку коју смо вечерас започели, са којом смо вечерас започели, са овим удруженим ансамблима, са овим удруженим певачким хорovima, са народним оркестром, да пошаљемо снажну поруку заједништва и јединства, то је негде наша визија за у будућност и надамо се да ћемо ту заједницу учврстити. Ако смо имали, а верујем да јесу имали, можда ми сви или јесу они, али не можемо да причамо о њима и о нама, и о онима, и о мене или како год већ. Желио би да српска национална заједница у Словенији прича ми и ми и само ми, јер само смо тако једна, најјачи и можемо да уградимо много тога заједно и желимо то да ето на неки начин са

Фолклорна група Удруженог ансамбла

овим нашим новим изазовима прихватимо се тог великог задатка и великог изазова, али ја и моје колеге и сви ми који радимо ово, мислим не бојимо се тога и надамо се да ћемо о томе и успети. Неће то бити краткорочан процес, неће то бити лак процес, јер знамо ми какви смо ми Срби, али верујемо да ћемо успети на крају, а ево, нека буде ово вечерас само један корак ка томе. Ви сте гледали вечерас Снежана је управо добра рекла, заједнички ансамбле, значи сва друштва су дала по неколико играча или певача да су овде одиграли То је, ја мислим, једна снажна порука коју шаљемо и за крај програма оставићемо да видимо још једну такву тачку а ја ћу оставити вама да уживате, да ви оцените да ли је вредело да дођете, ја се искрено надам да јесте и желим све скупо заједно да празнујемо и желим још даље угодну ноћ и свима на част. Хвала вам!"

Чланови Народног оркестра Фруламира" одсвирали су „Зајечарка”

– народно коло, аранжер и композитор Вања Диздаревић, руководиоци оркестра Вид Бањац и Невен Кузмановић.

Удружени ансамбл савеза српских друштава Словеније одиграо је кореографију под називом „Збогом остај дјевојачка мајко, весели се ђувегијска мајко” - игре из Јања. Уметнички руководиоц Милан Гламочанин.

У одјави програма Свечане академије Снежана Максимовић је истакла: „Тридесет година је леп јубилеј, али још важније, то је темељ за још много деценија пред нама. Чувајмо оно што смо наследили, градионо оно што ћемо оставити и радујмо се сваком заједничком успеху. Нека наш савез и даље буде дом у којем се преплиће култура, где се прошлост поштује, а будућност ствара. Ми ћемо и даље нашим путем, а верујем да ћете нам ви драга публико на том путу кроз многе овације и аплаузе бити и даље велика подршка за наше лепше сутра и снага због које ћемо

успешно дочекати и наредних 30 година. Захваљујемо се свима који су део овог лепог мозаика и позивам вас да заједно наставимо да исписујемо нове странице наше заједничке приче.”

Сви учесници у програму као и добитници плакета изишли су на бину и заједнички се фотографисали за успомену на овај велики и значајан догађај за Савез српских друштава Словеније, као и за сва друштва чланове Савеза. Дружење гостију и добитника плакета настављено је у просторима Центра културе Шпански борци, где је приређен коктел.

Свечану академију, као пројекат Савеза српских друштава Словеније финансијски је подржало Министарство спољних послова Републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону.

Текст и фото: Душан Јовановић

Заједничка фотографија учесника у програму и гостима

Удружени ансамбл

Дјечји фестивал фолклора

У организацији Савеза српских друштава Словеније одржан други Дјечји фестивал фолклора

Велика дворана Центра културе Шпански борци у Љубљани била је 8. новембра 2025. мјесто одржавања другог Дјечјег фестивала фолклора, а којег је организовао Савез српских друштава Словеније у сарадњи са српским друштвима, члановима Савеза.

Публика која је у потпуности испунила дворану, преко четири стотине посјетилаца, имала је прилику да види 317 чланова, младих фолклораша, који су наступали у једанаест фолклорних група из десет друштава.

На почетку програма присутнима се обратила Гордана Тривуновић, водитељка програма, која је у свом поздравном говору рекла:

„Уважени гости, уважени чланови културних друштава, са великим задовољством вас поздрављам на отварању Дјечјег фестивала српског фолклора. Данас смо се окупили да прославимо

Чланови жирија: Снежана Максимовић, Данијел Вучићевић и Жељко Крсмановић

и сачувамо богато наслеђе наше културе, које се преноси са генерације на генерацију. Драго нам је што имамо прилику да са вама прославимо љепоту и

богатство српског фолклора, које је уско повезано са љубазном природом нашег народа. Фолклорно наслеђе је наше благо - из њега црпимо снагу, мудрост

Публика и гости

и понос, а истовремено нас повезује са нашим коријенима, без обзира где у свету живимо.

Фестивали, као што је овај, имају посебан значај – јер омогућавају дјечи да већ од малих ногу упознају и његују традицију која је темељ нашег заједничког идентитета. Такође, и ван матице је од великог значаја да чувамо и поштујемо наше обичаје, јер тиме не само да обогаћујемо културну разноликост Словеније, већ одржавамо и нашу повезаност са домовином.”

Гордана Тривуновић је затим позвала Весну Горданић, министарку-савјетницу у Амбасади Републике Србије у Словеније, која је у свом поздраву рекла:

„Нарочито ми је драгао што могу да констатујем да овај фестивал потврђује дугу традицију наступ младих фолклорних секција коју брижљиво гради Савез српских друштава Словеније. Заједно је инспиративно видети како се из годину у годину окупљају млади људи са заједничком љубављу према неговању и очувању богатог културног наслеђа нашег народа. Ваш таленат, енергија и посвећеност прави су доказ да традиција живи кроз младе генерације. Кроз игру, песму и богату раскошну ношњу, не само да делите део своје традиције и културе и разумете важност различитости, ви истовремено градите мостове пријатељства, сарадње и солидарности између српског и словеначког народа. Честитам организаторима на одлично организованом децембру фестивалу фолклора, а учесницима желим срећу и успех у овом и будућим наступима. Хвала на пажњи.”

Весна Горданић

Гордана Тривуновић

У наставку свог поздравног и уводног говора водитељка Гордана Тривуновић је навела: „При том не смијемо заборавити драгоцјену улогу културних друштава, која су стубови нашег културног живота. Стога поздрављам све председнике и представнике културних друштава

који су својим радом и посвећеношћу омогућили да и наша млада генерација ужива у овој лијепој баштини. Ваша страст и посвећеност су кључни за будућност фолклорне умјетности у Словенији.”

Затим је представила и чланове стручног жирија, а то су били: Жељко Крсмановић, умјетнички руководиоца и кореограф, Снежана Максимовић, вокални педагог и Данијел Вучићевић, умјетнички руководиоца и кореограф, а њима се водитељка захвалила сљедећим ријечима: „Ваша улога је изузетно важна, јер ћете својим стручним погледом помоћи да наши млади таленти буду усмјерени ка још већој креативности и посвећености. Хвала вам на сарадњи.

И на крају свог уводног говора водитељка је навела: „Вјерујем да нас очекују незаборавни наступи, пуни енергије, страсти и поноса на наше традиције.

СКД „Сава“ Храстник

Дјецо, ви сте наше највеће благо, ви сте носиоци наше будућности, стога вас молим да уживате у сваком тренутку овог фестивала. Нека вам овај дан донесе много радости, поноса и осјећаја припадности заједници коју заједно стварамо. Живјела српска култура! Уживајте у фестивалу!

Након увода дође ред и на пјесму и игру, а први су се на овом Фестивалу представили млади фолклораши из Српског културног друштва „Сава“ из Храстника, који су одиграли кореографију под називом: „Где Лугомир песму носи и срцу коло доноси“, аутор кореографије Татјана Максимовић, аутор музичког аранжмана Војислав Живић, умјетнички руководилац Татјана Максимовић.

Млађа дјечја фолклорна група Српског културног умјетничког друштва

СКУД „Видовдан“ Љубљана

„Видовдан“ из Љубљане одиграла је кореографију „Игре из околине Ниша“. Аутор кореографије Данијел Серчић.

Аутор музичког аранжмана Здравко Ранисављевић. Умјетнички руководиоци Марија Тривунца и Дејан Милановић.

СКД „Ново Место“ Ново Место

Кореографију „Игре из Ужица“ приказали су чланови дјечјег фолклорног ансамбла из Српског културног друштва „Ново Место“ из Новог Места. Аутор кореографије Весна Мишковић. Аутор музичког аранжмана Миле Божић. Умјетнички руководилац Весна Мишковић.

Културно просвјетно спортско и хуманитарно друштво „Вук Караџић“ из Радовљице, односно њихова дјечја фолклорна група, представило се са кореографијом „Игре из Ваљевске Колубаре“. Аутор кореографије Дора Самарџија. Аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља. Умјетнички руководилац Дора Самарџија.

КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица

Кореографију под називом „Падна магла по пољето“ – игре из Беле Паланке, приказали су млади фолклораши из Културног умјетничког друштва „Младост“ из Љубљане. Аутор кореографије Бојан Антонић. Аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља. Умјетнички руководилац Саша Ивановић.

„Весели се кућни домаћине“ – игре из Косовског Поморавља, назив је кореографије коју су одиграли чланови дјечје фолклорне групе из Културног умјетничког друштва „Бела Крајина“ из Чрномеља. Аутор кореографије Бојан Раковић. Аутор музичког аранжмана Никола Кобас. Умјетнички руководилац Снежана Удовичић.

Млади играчи, фолклораши из Српског друштва „Др Младен Стојановић“ из Велења, представили су се кореографијом „Игре из Лесковца“. Аутор кореографије Милош Тодоровић. Аутор музичког аранжмана Милован Николић. Умјетнички руководилац Зоран Јауз.

Дјечји фолклорни ансамбл из Културног друштва „Брдо“ из Крања извео је кореографију која носи назив: „Ај бајец см дм батаје“ – влашке игре из Кобишнице. Аутор кореографије Милан Гламочанин. Аутор музичког аранжмана Дарко Ћитић. Умјетнички руководиоци Јована Оштир и Ника Дел Фабро.

Млади фолклораши из Академског културно умјетничког друштва „Коло“ из Копра приказали су кореографију „Београдски мали пијак“ – игре из околине Београда. Аутор кореографије Десанка Ђорђевић.

КУД „Млагоси“ Љубљана

Аутор музичког аранжмана Саша Стојиљковић. Умјетнички руководилац Весна Бајић Стојиљковић.

Старији дјечји ансамбл Српског културно умјетничког друштва „Видовдан“ Љубљана наступио је са кореографијом „Игре из Пчиње“. Аутор кореографије Милан Гламочанин. Аутор музичког аранжмана Дарко Ћитић. Умјетнички руководилац Данијел Серчић.

КУД „Бела Крајина“ Чрномељ

И на самом крају програма публици су се представили и млади чланови фолклорне секције из Српског културног друштва „Слога“ Нова Горица, који су одиграли кореографију под називом „Море где то синоћ тапан чука“ – игре и пјесме из Босилеградског Крајишта. Аутор кореографије Звездан Ђурић. Аутор музичког аранжмана Дарко Ћитић. Умјетнички руководиоци Сара Јањић и Момчило Дамјановић.

И тако дошло се до самог краја овог Фестивал, а водитељка програма Гордана Тривуновић поново се обратила присутнима следећим ријечима:

СД „Др Младен Стојановић“ Велење

„Драги пријатељи, поштовани гости и драги учесници, приводимо крају још једна диван Фестивал српског фолклора! Вечерас смо заједно славили богатство наше традиције, пјесме игре и обичаја – оно што нас повезује, чува наше коријене и преноси дух заједништва на будуће генерације. Хвала свим фолклорним ансамблима, умјетничким руководиоцима и свима који су својим трудом, енергијом и љубављу допринијели да овај Фестивал буде истинско славље културе и народног стваралаштва. Велико хвала и Народном оркестру „Фрула мира“, који је својом музиком уљепшао нашу приредбу и пратио фолклорне групе.

А сада, да би и званично затворили овогодишњи Фестивал и изразили захвалност свим учесницима, позивам председника Савеза српских друштава Словеније, господина Милана Гламочанина, и потпредседницу Сњежану Бранисављевић, да ми се придруже на сцени и да уруче захвалнице свим фолклорним групама које су вечерас наступиле. Нека ми се на сцени придруже умјетнички руководиоци и представници друштава”.

Милан Гламочанин, председник Савеза српских друштава Словеније уручио је захвалнице свим друштвима, учесницима овог Фестивала, а затим у свом поздравном говору рекао:

„Добро вече свима. Пре свега, добро вече госпођи министарки, саветници на Амбасади Републике Србије у Словенији, госпођи Весни Горданић. Желим да поздравим и све остале

КД „Брдо“ Крањ

председнике друштава, како Савеза српских друштава Словеније, тако и осталих институција и пре свега вас,

родитељи, чланове и наше велике подржаваоце овога свега што радимо. Желим у име Савеза да кажем једну ствар. Ми смо овај фестивал замислили да буде такмичарског карактера, у оном виду да наш стручни жири који је вечерас овде, на мој понос и на наш понос, састављени из људи, наших људи који су овде у Словенији и који овде раде.

АКУД „Коло“ Кољар

И ми смо хтели да на тај начин покажемо да имамо квалитет и у том виду, а оно што желим да кажем да вечерас су сви победници. Сва деца су победници и нема бољих и нема најбољих. Ово је стварно нешто да нас може да завиди пола Европе на нивоу квалитета програма која је погодила Словенија. Будите уверени да знам што причам. Прошли смо заједно са овим свим колегама овде на сцени. Много је фестивала, много је турнеја, много је смотри.

СКУД „Видовдан“ Љубљана

Ово је ниво, ово је нешто што можемо да будемо поносни и да нам иду сузе на лице од нашег поноса. Колико можемо да знамо да ће будућност бити светла. И то је било право и императив вечерашње вече и ја вас зато не бих ни замарао даље.

Овај вечерашњи фестивал је део дводневне манифестације. Сутрашња Свечана академија поводом 30 година Савеза одржава се у истом овом простору у 18 часова. Позвани сте, добро дошли сте сви.

Улаз је сутра слободан, а сутра шаљимо једну снажну поруку универзалног, јединственог, удруженог ансамбла који смо успели да окупимо у оквиру Савеза.

Значи играју сутра и певају и свирају. Удружени ансамбл, заједничке снаге свих ових наших друштава који сте гледали вечерас и сутра ћемо да покажемо један део шта можемо кад можемо нешто заједно.

А овде смо много јачи и много бољи. Из тог разлога сутра на сцени ћемо гледати наш предиван оркестар, народни оркестар Фрула Мира са Невеном, Витом, Вањом и осталом екипом на челу. Ја им се од срца захваљујем што су нам изашли у сусрет и за вечерас и за сутра. Од срца се захваљујем свима вама као друштвима који сте помогли ове пројекте. Ми сутра не завршавамо овој године, него је тек постављамо и настављамо даље. Свечана академија ће бити само чин да ћемо се захвалити свим овим људима који су учинили да смо ми овде вечерас и да ћемо бити сутра и наредних 30 година.

Мој колега Бојан Антонић, потпредседница Снежана и сам наш комплетан Извршни одбор Савеза којег сачињава

СКД „Слоја“ Нова Горица

14 чланова, могу да кажем да толико конструктивно радимо да је ово био, јер, мислим, виђено шта и како желимо и желим да се захвалим својој оперативној екипи младих људи који су узели своје време, који су бринули да су била деца на сцени и да су били

обучени и да су били ту где су морали да буду. Нисам могао краће, али морао са све ово да кажем. Хвала вам још једном, хвала овим дивним људима и ето, видимо се неке друге публике и до године. Хвала вам.”

И на самом крају Дјечјег фестивала фолклора водитељка програма је позвала све на заједничко дружење у гостионицу Портал, гдје је уз музику, осмијех и добро расположење настављено ово прелијепо вече. Милан Гламочанин је у име Савеза српских друштава Словеније поводом 30 година ССДС уручио захвалницу Момчилу Јоргачевићу, односно гостионици Портал.

Овај пројекат финансијски је подржао Министарство за културу Републике Словеније.

Текст и фото: Душан Јовановић

Милан Гламочанин

Народни оркестар „Фрула мира“

24. Фестивал фолклорних група ССДС

У организацији Савеза српских друштава Словеније у Трбовљу је одржан двадесет четврти фестивал фолклорних група. Великим аплаузом и овацијама награђени су сви извођачи који су изванредним наступом одушевили публику у сали Делавског дома у Трбовљу која је била испуњена до последњег места.

На почетку догађаја присутнима су се обратили организатори, затим представници Амбасаде Републике Србије у Словенији, Општине Трбовље која се показала као изузетан домаћин, као и представници Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону.

А онда су се на бини смењивала српска културно уметничка друштва из градова широм Словеније. У категорији ветеранских група учествовали су:

1. Културно друштво „Брдо” Крањ, Игре из Горње Ресаве. Аутор кореографије: Владимир Котуровић. Музички аранжман: Раде Милошевић. Уметнички руководилац: Биљана Петернел.

Весна Горданић, Александар Штамашевић и Владимир Кокановић

2. Културно просветно спортско и хуманитарно друштво „Вук Караџић” Радовљица. Игре из Ужичког краја. Аутор кореографије: Снежана Максимовић. Музички аранжман: Жанијел Шубља. Уметнички вођа: Снежана Максимовић.

3. Српско културно просветно друштво „Свети Сава” Крањ. Игре из Владичиног Хана. Аутор кореографије: Данијел Вучићевић. Музички аранжман: Данијел Вучићевић. Уметнички вођа: Алеш Оштир.

Гости и публика

4. Културно уметничко друштво „Младост” Љубљана. Игре из Кобишнице. Аутор кореографије: Милорад Руњо. Музички аранжман: Уметнички руководилац: Бојан Антонић.

5. Српско културно уметничко друштво „Видовдан” Љубљана. Игре из Жагубице. Аутор кореографије: Душан Кнежевић. Музички аранжман: Дарко Ћитић. Уметнички руководилац: Душан Кнежевић.

У категорији извођачких ансамбала учествовали су:

1. Културно просветно спортско и хуманитарно друштво „Вук Караџић” Радовљица. „Кроз Пиротско поље”. Аутор кореографије: Дамир Шиповац. Музички аранжман: Жанијел Шубља. Уметнички вођа: Сандра Јевтић.

2. Српско друштво „Др Младен Стојановић” Велење. Игре из Лесковца. Аутор кореографије: Милош Тодоровић. Музички аранжман: Милован Николић. Уметнички руководилац: Зоран Јауз.

3. Академско културно уметничко друштво „Коло” Копар. „Само весело, нека чује сво село” – српске игре и песме из западне Славоније. Аутор кореографије: Весна Бајић Стојиљковић. Музички аранжман: Весна Бајић Стојиљковић. Уметнички руководилац: Весна Бајић Стојиљковић.

Весна Јесих

4. Српско културно друштво „Сава” Храстник. Игре из Врањског поља. Аутор кореографије: Милан Гламочанин. Музички аранжман: Дарко Ћитић. Уметнички руководилац: Татјана Максимовић.

5. Српско културно друштво „Марибор” Марибор. „На сокаку” – игре из Босанске Посавине. Аутор кореографије: Саша Богуновић. Музички аранжман: Фран Погрмиловић. Уметнички руководилац: Ана Добријевић.

6. Српско културно уметничко друштво „Видовдан” Љубљана. „Луло моја, да ми је дувана” – народне игре околине Криве Паланке. Аутор кореографије: Жељко Крсмановић. Музички аранжман: Дарко Ћитић. Уметнички руководилац: Жељко Крсмановић.

7. Културно друштво „Брдо” Крањ. „Цикни лоло кад појеш у коло” – српске игре из западне Славоније. Аутор кореографије: Слободанка Рац. Музички аранжман: Лука Косановић. Уметнички руководилац: Милан Гламочанин.

8. Српско културно друштво „Слога” Нова Горица. „Краљице из Ниша”. Аутор кореографије: Звездан Ђурић. Музички аранжман: Дарко Ћитић. Уметнички руководилац: Биљана Савић.

9. Културно уметничко друштво „Младост” Љубљана. „На сеир момку и девојци” – свадбени обичаји из Врањског поља. Аутор кореографије: Слободанка Рац. Музички аранжман: Дарко Ћитић. Уметнички руководилац: Бојан Антонић.

Гости и јублика

Изванредном кореографијом, сценским наступом, игром и песмом у потпуности су оправдали очекивања публике која није штедела дланове.

Фестивал који више од двадесет година окупља српска друштва из Словеније представља пример заједништва и посвећености очувању богатог културног наслеђа српског народа. Андријана Самарџић из СКУД „Др Младен Стојановић“ из Велења каже да је почела да се бави фолклором на наговор пријатељице што је допринело да заволи фолклор играјући и наступајући са великом радошћу. У фолклору ужива И

то јој је и занимање и хоби у исто време”.

Весна Јесих представница Општине Трбовље каже да је ово вече предивно, пуно позитивне енергије и радости, а пре свега очувања српске културне заоставштине што ме посебно радује. Познато је да су у Трбовље долазили људи из различитих крајева бивше Југославије али и из целог света и са собом доносили своју културу што је нас Словенце обогатило.

Владимир Кокановић представник Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону каже да га заиста

радује што је ово квалификациона смотра пред велику европску смотру која ће уследити у мају месецу у Београду а где је Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону суорганизатор тако да је ово све битно и за нас. Овде смо дошли да пружимо огромну подршку не само Савезу српских друштава Словеније већ свим српским удружењима која делују у Словенији, појединцима али пре свега дивној деци.

Милан Гламочанин председник Савеза српских друштава Словеније најавио је догађај у септембру где желе угостити близу 1400 фолклораша у

Женска певачка група КПСХД „Вук Караџић“ Радовљница

Ветерански ансамбл КД „Брдо“ Крањ

Ветерански ансамбл КПСХД „Вук Караџић“ Радовљница

Копру у Словенији, где ће се пре свега дружити јер ће догађај бити без такмичарског карактера и то ће бити Сабор српске дијаспоре у Словенији.

Бојан Новаковић из СКД „Марибор“ каже: „Драго нам је да подржимо идеју било ког Савеза ако је циљ окупљање наше заједнице, наше деце, наших ветерана и да буде што vise активности и познанстава И срећни смо да будемо део свега тога“. Сњежана Бранисављевић из Савеза српских друштава Словеније каже да без подмлатка нема ни напретка. Сва

друштва раде на томе као и сам савез. Ово је још један доказ да српска културна друштва у дијаспори имају изузетну улогу у очувању језика, традиције и националног идентитета посебно међу младим генерацијама које одрастају ван Србије.

Оцене жирија у саставу: Игор Попов, кореограф, специјалиста за традиционалну, Игор Гудић, кореограф, Владимир Милићевић, музички педагог, Иван Терзић, дипл. етнолог- антрополог оцењивао је наступе извођачких група које су учествовале у такмичарском

делу Фестивала. Резултати и пласман извођачких ансамбала
СКУД „Видовдан“, Љубљана – 96,5 бодова
СКД „Слога“, Нова Горица и СКД „Марибор“, Марибор – 93 бода
КД „Брдо“, Крањ – 92 бода
КУД „Младост“, Љубљана – 91 бод
АКУД „Коло“, Копер – 89 бодова
СКД „Сава“, Храстник – 78 бодова.

Текст: Милован Терзић
Фото: Душан Јовановић

Ветерански ансамбл СКПД „Свети Сава“ Крањ

Ветерански ансамбл КУД „Младост“ Љубљана

Ветерански ансамбл СКУД „Видовдан“ Љубљана

Извођачки ансамбл КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

Извођачки ансамбл СД „Др Младен Стојановић” Велење

Извођачки ансамбл АКУД „Коло” Кољар

Извођачки ансамбл СКД „Сава” Хрсиник

Извођачки ансамбл СКД „Марибор” Марибор

Извођачки ансамбл СКУД „Видовдан” Љубљана

Извођачки ансамбл КД „Брдо” Крањ

Извођачки ансамбл СКД „Слоја” Нова Горица

Жири: Ијор Појов, Владимир Миличевић, Ијор Гудић и Иван Терзић

Милан Гламочанин и Весна Јесих

Снежана Максимовић

Извођачки ансамбл КУД „Младоси“ Љубљана

Госћи и домаћини

Семинар за стручне руководиоце фолклорних група

И ове године Савез српских друштава Словеније организовао Семинар за стручне руководиоце фолклорних група

Семинар је одржан у Копру, од 6. до 8. фебруара 2026, у просторима Академског културно уметничког друштва „Коло“ Копар и дворани Св. Франчишка. Окупљање полазника је било у петак, у касним поподневним сатима и сви, њих 72 било је спремно за почетак Семинара. На почетку, у просторима АКУД „Коло“, које је и суорганизатор Семинара, Милан Гламочанин, председник Савеза српских друштава Словеније поздравио је све присутне полазнике и представио предаваче, а то су били Дејан Првановић, кореограф, мр Сања Пупац, етномузиколог и Горан Пупац, кореограф. У својој поздравној бесједи Милан Гламочанин је пожелио успјешан рад и да стекну нова знања из фолклора, односно да се упознају са областима које ће бити обрађиване на семинару.

Први сати Семинара протекли су у теоријским предавањима, а теме Семинара су биле: Народне игре Скопске Црне Горе, предавач Дејан Првановић, затим народне игре Озрена, предавач Горан Пупац и примјена пјевања, предавач мр Сања Пупац. Послије теоретског дијела прешло се у дворану Св. Франчишка гдје је Дејан Првановић предавао и практично приказивао народне игре Скопске Црне Горе, показујући прво основне кораке, а касније и саме игре те области. Корепетитори су били Невена Кузмановић, хармоника и Синиша Машић, тапан.

Другог дана семинара обрађиване су игре Озрена које је представљао и показивао Горан Пупац, а такође су обрађиване и игре од претходног дана.

Трећег дана семинара радило се на музичком дијелу Семинара, обрађиване су пјесме из обје области, а све је то водила мр Сања Пупац. Истога дана

Горан Пупац је представио ношњу Озрена, а Дејан Првановић ношњу Скопске Црне Горе. На крају Семинара присутнима се обратио Милан Гламочанин и захвалио се свим полазницима као и предавачима, у нади да ће полазници стечено знање употребити на прави начин. Семинарце је поздравила и др Весна Бајић Стојиљковић, а мр Сања Пупац је навела да се увијек могу обратити за евентуалне савјете и помоћ. Милан Гламочанин је свим полазницима уручио увјерења о похађању семинара и тако је завршено ово лијепо дружење, гдје су руководиоци фолклорних група добили нова знања о областима које до сада нису биле обрађиване, а стекли су и пријатеље, како међу собом, тако и међу предавачима. АКУД „Коло“ Копар са председником Бранком Бајићем на челу, било је прави домаћин, и заслужују само ријечи похвале, као и цијела екипа која је била ту све вријеме семинара.

Текст и фото: Душан Јовановић

Полазници семинара са предавачима, организаторима и домаћинима

16. Међународна дечја фолклоријада

Културно уметничко друштво „Младост” из Љубљане по шеснаести пут организовало Међународну дечју фолклоријаду

Овај догађај био је 15. новембра 2025. у дворани Франчишканског самостана у Љубљани, пред више од три стотине гледалаца који су имали прилике да виде извођење разних српских народних игара, а које су одиграли најмлађи чланови Културно уметничког друштва „Младост” са гостима из Краља, Нове Горице, Љубљане, Граца (Аустрија), као и пријатеља друштва из Културно уметничког друштва „Слобода” из Руменке, Нови Сад.

Након уводног и поздравног говора Тамаре Њењић, водитељке програма, која је поздравила све учеснике у програму, госте и публику, и нагласила да је овај пројекат суфинансиран од стране Министарства спољних послова

„Цицибани”

Републике Србије – Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, на сцену су ступили најмлађи чланови

Дрући дјечји ансамбл КУД „Младост” Љубљана

Тамара Њењић

КУД „Младост” Љубљана, дечја група „Цицибани”, који су уз музичку пратњу младог Огњена Аврамовића на хармоници, одиграли „Дечје игре и песме”. Аутор кореографије и уметнички руководилац групе је Дајана Мијатовић, а асистент Хелена Пиљагић.

КУД „Слобода” Руменка

И у другој тачки програма наступила је још једна група младих фолклораша КУД „Младост”, Други дечји ансамбл, који се представио са кореографијом „Игре из Лесковца”. Аутор кореографије и уметнички руководилац групе Давид Ивановић, музичка пратња Огњен Аврамовић.

На ред су дошли гости, а први су се представили пријатељи из Културно уметничког друштва „Слобода” из Руменке код Новог Сада. Млади фолклораши из Србије приказали су кореографију „Игре из Неготина”. Аутор кореографије и уметнички руководилац је Марина Мишковић.

После гостију из Србије, наступили су чланови Школице фолклора из Културног друштва „Брдо” из Крања, који су одиграли кореографију „Игре из Груже”. Аутор кореографије је Дарја Дел Фабро, аутор музичког аранжмана је Вања Диздаревић. Уметнички руководиоци су Дарја Дел Фабро и Сузана Шућур.

Домаћини, млади фолклораши КУД „Младост” Љубљана наступили су са

КУД „Брдо” Крањ

кореографијом „Игре из Јасенице”, коју је одиграо Припремни ансамбл. Аутор кореографије Бојан Антонић, аутор музичког аранжмана Дејан Панић, а уметнички руководилац је Саша Ивановић. Из Аустрије, тачније из Граца, дошли

су млади чланови Културно уметничког друштва „Коло среће”, њихов припремни ансамбл, који су наступили са кореографијом „Игре из Црне Траве”. Аутор кореографије и музичког аранжмана је Алекса Малић, а уметнички руководиоци су Адриана Аксентић и Милица Петровић.

Припремни ансамбл КУД „Младост” Љубљана

КУД „Коло среће” Грац

Први дјецји ансамбл КУД „Младост” Љубљана

Чланови Првог дечјег ансамбла КУД „Младост” Љубљана представили су се кореографијом под називом „Игре из Кобишнице”. Аутор кореографије Милорад Руњо, а музички аранжман урадио Жанијел Шубља. Уметнички руководилац групе је Анђела Серенчеш.

Из Нове Горице дошли су чланови Припремног ансамбла Српског културног друштва „Слога”, који су се публици представили са кореографијом „Море где то синоћ тапан чука” – игре и песме Босилеградског Крајишта. Аутор кореографије је Звездан Ђурић, а аутор музичког аранжмана Дарко Ћитић. Уметнички руководиоци ансамбла су Сара Јањић и Момчило Дамјановић.

Омладински ансамбл Српског културно уметничког друштва „Видовдан” из Љубљане представио се кореографијом под називом „Игре из Ниша”. Аутор кореографије је Данијел Серчић, а музички аранжман урадио др Здравко Ранисављевић. Уметнички руководиоци ансамбла су Марија Тривунца и Дејан Милановић.

Млади чланови КУД „Слобода” из Руменке добили су још једну прилику да се представе публици, овај пут су извели кореографију „Игре из Ужица”. Аутор кореографије и уметнички руководилац групе је Марина Мишковић.

И на самом крају програма Омладински ансамбл КУД „Младост” Љубљана приказао је кореографију која носи назив

СКД „Слоја“ Нова Горица

СКУД „Видовдан“ Љубљана

Омладински ансамбл КУД „Младоси“ Љубљана

Публика

Бојан Антонић

„Паде магла по пољето“ – Игре из Беле Паланке. Аутор кореографије Бојан Антонић. Аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља. Уметнички руководи-лац Саша Ивановић.

На крају овог лепог догађаја, на коме су најмлађи чланови фолклорних група показали да су будућност друштава која су учествовала у програму, Бојан Антонић, председник Културно уметничког друштва „Младост“ Љубљана обратио се учесницима у програму и посетиоцима и истакао:

„Драги родитељи, хвала и вама на подршци, моћи и што уздржавате ову нашу дечицу, што их нама дајете у неко поверење, да их ми додатно обучавамо фолклору и традицији и плесу. Дечица драга, омладино, данас сте баш блистали. Овај програм направили сте нешто посебно. Види се да сте направили неки напредак и надам се да ћете се и даље бавити фолклором, а ми да ћемо вас подржавати и гледати, и навијати, и веселити се, и плакати ако треба. Да не бих превише одуговлачио, супер нам је ишао тајминг, сат и по времена, није било два сата, ја бих да поделим захвалнице свим нашим пријатељима који су данас ту били са нама.“

Поделом захвалница завршена је 16. Међународна дечја фолклоријада, а дружење учесника, гостију, родитеља и осталих посетиоца настављено је у Парохијском дому Српске православне црквене општине Љубљана.

Текст и фото: Душан Јовановић

Калем за будућност

Изабрану мариборску публику почастео је дуо Стефан Илић и Душан Поповић Липовац својим маестралним извођењем традиционалне балканске музике. Група Калем одржала је час умјетности 21. фебруара 2026. у Народном дому у Марибору, поклањајући срећницима који су купили карте незаборавно вече и успомену за цијели живот.

Публика је била одушевљена и изразила жељу да Калем поново гостује. Не постоје ријечи које описују осјећања која се развијају у души док слушаоца обавија плашт нота током концерта, када и душа сама препознаје звуке прошлости.

Наше музичко памћење пригрлило је традиционалне балканске звуке, изазивајући колективно сјећање, јер коријени су ту да се калеме. Потребно је вријеме да из тога нарасте наша умјетничка грана, али уз такве темеље немогуће је да се то не деси.

Калем је својим извођењем поставио високе стандарде, јер ноте су остале са слушаоцима, титрајући попут далеких звијезда, дајући на знање да постоји музика која се свира срцем и која као таква дотиче срца.

Текст : Драгана Латиновић Керкез
Фото: Јанин Везоник

Вукови дани 2025

Завршна манифестација „Вукови дани“ обиљежила 30. година постојања друштва Вук Караџић из Радовљице

Културно просветно спортско хуманитарно друштво „Вук Караџић“ из Радовљице у суботу 15. новембра 2025. организовало је завршну манифестацију поводом 30 година постојања, под називом „Вукови дани“, која је окупила велики број гостију и пријатеља фолклора из Словеније, Аустрије и Србије.

Манифестација је по оцени посетилаца била изузетно успешна и протекла је у духу заједништва, традиције и пријатељства – вредности на којима наше друштво почива већ 30 година.

У културном програму су, поред домаћина, учествовала српска друштва из Словеније: СКУД „Видовдан“ Љубљана и СКД „Слога“ Нова Горица, затим из Аустрије КУД „Младост“ Леоберсдорф, а као специјални гости овогодишње манифестације били су чланови Српског културног центра „Вук Стефановић

Женска певачка трупa КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица

Караџић“ из Бачке Тополе, који су код домаћина стигли већ у петак увече.

Уз богат програм, шаренило народне ношње и звуке традиционалне музике, публика је имала прилику да ужива у разноврсности игара и обичаја.

Певачка група КПСХД „Вук Караџић“ отворила је овогодишњи програм традиционалном песмом из Шумадије „Кажи, гаро, јагње мало“. Дечја фолклорна група представила се играма из Ваљевске Колубаре, а одрасла фолклорна група играма из Владичиног Хана и кореографијом под називом „Кроз Пиротско поље“.

Наши гости из Љубљане извели су игре и песме из околине Књажевца, а гости из Нове Горице игре и песме из Драгачева. Гости из Леоберсдорфа представили су се двема кореографијама – играма из Ниша и играма из Лесковачке Мораве. Гости из Србије приказали су „Ђурђевдански обичај“ песме и игре са Кордуна, као и игре и песме из околине Рашке.

Посебан тренутак био је сачуван за сам крај програма, када су у завршној тачки овогодишње манифестације заједно на сцени Линхартове дворане руке укрстили чланови КПСХД „Вук Караџић“ из Радовљице и СКЦ „Вук Стефановић Караџић“ из Бачке Тополе, изводећи такозвани бис – део кореографије „Кроз Пиротско поље“. Сцена је била попуњена до последњег места, а публика је аплаузом и великим одушевљењем испратила завршну тачку.

Пред сам крај културно уметничког програма присутнима се обратио амбасадор Републике Србије у Словенији његова ексцеленција господин Иво Војводић, који је поред уводног

Дечја фолклорна трупa КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица

СКУД „Видовдан“ Љубљана

СКЦ „Вук Стефановић Караџић” Бачка Топола

СКД „Слоја” Нова Горица

КУД „Младоси” Леоберсдорф

Извођачки ансамбл КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

поздрава и обраћања истакао важност оваквих догађаја за очување српске културе и традиције као и важност очувања имена и дела Вука Стефановића Караџића, човека који је обликовао савремени српски језик и културу те оставио неизбрисив траг како у нашем народу тако у целом свету.

Он је честитао и значајан јубилеј, похваливши континуирани и предани рад те креативност чланова друштва.

Након успешних наступа, дружење се наставило у двори Колперн, где смо се уз музику уживо и добро расположење веселили до касно у ноћ.

Наше овогодишње госте из Србије смо дочекали у друштвеним просторијама, где је у петак било уприличено прво упознавање, заједничка вечера и дружење које је потрајало до касних вечерњих сати.

Наши гости били су смештени код породица чланова друштва, чиме је додатно наглашен дух гостопримства и међусобног уважавања.

Пре поласка у недељу, заједно смо са нашим пријатељима прошетали Бледом, искористивши прилику да се још мало дружимо, сликамо и уживамо у лепотама овог препознатљивог краја.

Са Бледа су се гости из Србије упутили назад кући, носећи, како су истакли, најлепше утиске о викенду проведеном у Радовљници.

Овај сусрет још једном је потврдио да фолклор није само сцена, већ пре свега мост који спаја људе и генерације.

Овогодишње Вукове дане ћемо још дуго памтити, јер су били испуњени искреним дружењем, песмом, традицијом и новим пријатељствима – управо оним због чега фолклор и постоји.

Сандра Јевтић

12. Годишњи концерт КПСХД Вук Караџић Радовљица

Културно просвјетно спортско и хуманитарно друштво „Вук Караџић” из Радовљице одржало свој Годишњи концерт, дванаести по реду

Дворана позоришта Тонета Чуфарја на Јесницама била је 31. јануара 2026. испуњена љубитељима народне игре и пјесме, који су имали прилику да виде фолклорне и пјевачке групе КПСХД „Вук Караџић” на 12. Годишњем концерту.

Овај догађај почели су чланови извођачког ансамбла друштва кореографијом

„Гламочко коло”. Аутор кореографије је Светозар Качар, а умјетнички руководиоца Сандра Јевтић.

Водитељ програма Снежана Максимовић поздравила је све присутне и најавила овај догађај, а затим је услједила пјесма, прво је Женска пјевачка група отпјевала традиционалну пјесму „Море, бел пелине”, а затим

Извођачки ансамбл КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

Снежана Максимовић

Публика и тоси

су чланови Мушке пјевачке групе извели народну пјесму из Призрена која носи назив „Пошла је Јана у винограда”. Пјевачке групе припремила Снежана Максимовић.

Све фолклорне групе у друштву вриједно раде и добро су се припремиле и за овај за друштво веома важан догађај, а ветеранска фолклорна група у свом првом наступу ове вечери приказала је кореографију „Српске игре из Беле Крајине”, у којој се преплићу игре и пјесме са подручја Беле Крајине. Аутор кореографије је Марко Чушин, а музички аранжман урадио је Бранислав Тубић. Умјетнички руководиоца ветеранске фолклорне групе је Снежана Максимовић.

Без младог нараштаја тешко је замислити дјеловање било које фолклорне секције, јер они представљају наду да ће се и даље наставити са досадашњим радом и успјесима. То је ове вечери показала дјечја фолклорна група КПСХД „Вук Караџић” која је у свом првом представљању одиграла кореографију која носи назив „Игре Ваљевске Колубаре”. Аутор

Женска пјевачка група КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

кореографије и умјетнички руководиоца је Дора Самарџија, а аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља.

Извођачки ансамбл је у свом другом наступу приказао веома занимљиву кореографију под називом „Разболе се дилбер Денка”—пјесме и игре Средњег Тимока. Аутор кореографије је Дамир Шиповац, музички аранжман дјело је Жанијела Шубље, а умјетнички руководиоца групе је Сандра Јевтић.

И ове године, као и низ година уназад, гости на Годишњем концерту били су чланови Народног оркестра из Банатског Новог Села, иначе велики пријатељи друштва.

Они су током концерта својим свирањем пратили наступе свих фолклорних група, а у својој тачки програма извели су „Сплет пјесама Косовског Поморавља”. Умјетнички руководиоца оркестра је Жанијел Шубља.

Мушка пјевачка група КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

Ветеранска фолклорна група добила је још једну прилику да се представи бројној публици, овај пут одиграли су кореографију „Игре из Ужичког краја”. Аутор кореографије и умјетнички руководиоца је Снежана Максимовић, а аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља.

Најмлађи учесници у програму, чланови дјечје фолклорне групе у свом другом представљању приказали су кореографију „Игре из Лесковца”. Аутор кореографије и умјетнички руководиоца групе је Дора Самарџија, аутор музичког аранжмана Жанијел Шубља.

За своје наступе све фолклорне групе награђиване су бурним аплаузом, а свакако највише симпатија побрали су најмлађи фолклораши.

На сцену је ступила Снежана Максимовић и позвала Мирослава Мартића, председника КПСХД „Вук Караџић” Радовљица, да се обрати присутнима.

У свом обраћању истакао је да се није посебно припремао за овај говор али да ће ипак рећи неколико ријечи. Поздравио је све присутне и пожелио добродошлицу истичући да друштво већ тридесет година постоји и ради и

Ветерански ансамбл КПСХД „Вук Караџић” Радовљица

Дјечји ансамбл КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица

Народни оркестар Банатско Ново Село

да је ово дванаести Годишњи концерт. Поздравио је Весну Горданић, министар савјетника у Амбасади Србије у Словенији, затим Милана Гламочанина, предсједника Савеза српских друштава Словеније, као и све донаторе и пријатеље који помажу рад друштва. Упутио је поздраве и захвалност Народном оркестру из Банатског Новог Села и руководиоцу оркестра Жанијелу Шубљи. Није заборавио ни оне који се својски труде да фолклорна секција успјешно дјелује и наступа, а то су умјетнички

руководиоци фолклорних група Сандра Јевтић и Дора Самарџија, као и Снежана Максимовић која је умјетнички руководила ветеранске фолклорне групе и која је осмислила вечерашњи концерт. На крају свог говора позвао је публику да се придружи хуманитарној акцији за прикупљање новчаних средстава за лијечење малог Алекса.

Програм овогодишњег Годишњег концерта настављен је пјесмом, прво је Мушка пјевачка група отпјевала

Мирослав Маршић

народну пјесму „Сава ваља стене и камење“, а затим је Женска пјевачка група извела народну пјесму „Марамница, свиленица“. Пјевачке групе припремила Снежана Максимовић.

А за сам крај програма остала је једна веома лијепа и занимљива кореографија под називом „Испраћај младића у војску“ – игре из Црне Траве, коју је приказао извођачки ансамбл. Аутор кореографије је Дамир Шиповац, музички аранжман урадио Жанијел Шубља, а умјетнички руководилац извођачког ансамбла је Сандра Јевтић.

Публика, која је до последњег мјеста испунила дворану овог лијепог здања, уживала је у пјесми и игри чланова фолклорне и пјевачке секције КПСХД „Вук Караџић“ и са великим одушевљењем испратила и овај значајан догађај, а дружење је настављено у дворани Колперн.

Текст и фото: Душан Јовановић

Заједничка фотографија учесника у програму

Крсна Слава друштва – Митровдан

У просторијама друштва „Вук Карацић“ 8. новембра 2025. свечано је прослављена крсна слава – Свети Великомученик Димитрије Солунски, у нашем народу познатији као Митровдан. Овај важан дан окупио је чланове друштва, као и представнике других српских културних и просветних друштава, који су својом присутношћу увеличали славље и додатно допринели топлој, породичној атмосфери.

Сам славски догађај почео је већ ујутро са светом литургијом у просторима друштва која је већ пети пут ове године окупила велики број православних вјерника са Јесеница и околине. Свете литургије се обављају једном мјесечно уз благослов и богослужење свештеника протојереја Александра Обрадовића.

Ова литургија је била за наше чланове још значајнија јер је одржана управо на наш празник а уједно смо искористили прилику да на светој литургији освештамо славски колач и кољиво у присуству великог броја вјерника и наших чланова.

Уз пламен славске свеће, домаћини и гости су сели за трпезу и заједно поделили славски ручак, настављајући дружење у духу заједништва, поштовања и очувања српске традиције.

Слава је протекла у ведрој атмосфери, потврђујући значај и улогу друштва „Вук Карацић“ у неговању културног и духовног наслеђа нашег народа.

Сандра Јевтић

Света литургија на Митровдан у просторима друштва Вук Карацић окупила је велики број вјерника и чланова друштва

Освештање славског колача и кољива

Зимска радост

Чланови СКД „Слога” Нова Горица кренули су 13. децембра 2025. на једно посебно и незаборавно путовање. Фолклорна секција извођача, припремног ансамбла, као и женска и мушка певачка група, упутили су се ка Клагенфурту у Аустрији, у СКД „Завичај”, где смо имали част да будемо почасни гости на концерту „Зимска радост”.

На самом концерту представили смо се богатим и разноврсним програмом. Извођачки ансамбл извео је кореографије „Трећи дан свадбе у Драгачеву” и „Ја сам српска кћи” – игре из Жагубице, док је припремни ансамбл наступио са играма из Босилеграда, кореографијом „Море где то синоћ тапан чука”. Посебну топлину вечери дале су женска и мушка певачка група, које су својим песмама додатно обогатиле програм и унеле емотивну

ноту у цео наступ. Публика је сваки излазак на сцену испратила снажним аплаузима и великим одушевљењем.

Путовање до Клагенфурта било је право мало фолклорно славље – весело, узбудљиво и испуњено смехом. Кренули смо чак са два аутобуса, што је само по себи говорило о бројности, заједништву и ентузијазму који су владали међу учесницима.

У Клагенфурту нас је дочекала изузетно топла и домаћинска атмосфера. Фолклор тамо воде наши пријатељи који су некада и сами били играчи фолклора у Словенији, што је додатно учврстило наше везе и показало да пријатељство заиста нема границе. Са њихове стране били смо срдечно и прелепо угошћени – дочекани и испраћени са пуно пажње, поштовања и искрене радости.

Све време боравка осећали смо се као код куће, као да смо у простору који нам је већ одавно познат и близак. Деца су стекла нова познанства, пријатељства и драгоцене успомене, па је расанак тешко пао свима. Ипак, растајали смо се са осмехом и вером да ово дружење није последње.

Ово путовање остаће упамћено по врхунском дружењу, позитивној енергији, песми, игри и заједништву. Вратили смо се пуни утисака и мотивације, са надом да ће ускоро поново бити прилике за оваква незаборавна дружења и сусрете.

Слађана Машић

Никољданско дружење у знаку радости и заједништва

Празнични програм Српског културног друштва „Слога“ окупио најмлађе, родитеље и извођаче у духу традиције и заједништва

У просторијама Савеза културних друштава Нова Горица 18. децембра 2025. године Српско културно друштво „Слога“ приредило је новогодишње дружење које је окупило бројне чланове друштва, извођаче, малишане, родитеље и пријатеље. Овај догађај, који се већ традиционално одржава крајем године уочи празника, протекао је у топлој и ведрој атмосфери, испуњеној радошћу, смехом и осећајем заједништва.

Програм је отворен представом о Светом Николи, која је на леп и поучан начин приближила најмлађима вредности доброте, солидарности и даривања. Представа је изазвала велико интересовање деце и симпатије одраслих, који су са задовољством пратили децје одушевљење. Након тога, малишани су се представили рецитацијама, показујући труд, самопоуздање и љубав према традицији, што је публика наградила срдачним аплаузима.

Посебно радостан део вечери била је размена поклона међу најмлађима, као и подела поклона припремљених

у сарадњи са припремним ансамблом друштва. Ови тренуци измамили су многе осмехе и узбуђење, те додатно нагласили празнични дух дружења. Програм је настављен кроз разноврсне игре намењене деци и родитељима, уз заједничку забаву и опуштено дружење свих генерација.

Значајан део догађаја биле су и томболе са наградама, које су унеле додатну динамику и узбуђење, док су многи учесници са нестрпљењем ишчекивали извлачење добитника. За извођаче организовано је и посебно даривање, које је протекло у веселој атмосфери и уз много смеха.

Комплетан програм осмислили су и реализовали уметнички руководиоци фолклорних ансамбала Биљана Савић, Сара Јањић, Момчило Дамјановић и Дана Беговић, чији су труд, креативност и преданост допринели успеху овог догађаја.

Новогодишње дружење Српског културног друштва „Слога“ још једном је потврдило значај оваквих окупљања у очувању културног идентитета, јачању међусобних веза и стварању успомена које ће се са радошћу памтити.

Написао Саша Илић

Свети Василије Велики

Чланови Удружења гуслара Словеније из Кочевја прославили своју славу Светог Василија Великог

Славски обред одржан је 17. јануара 2026. у просторима Српског културно просвјетног друштва „Свети Сава” Крањ, а водио га је јереј Бранислав Тодорић, парох крањски. Славском обреду присуствовали су поред чланова друштва и Александар Стаматовић, први савјетник у Амбасади Републике Србије у Словенији, Милан Гламочанин, предсједник Савеза српских друштава Словеније, представници друштава КД „Брдо” из Крања, СКД „Петар Кочић” из Крања, СКПД „Свети Сава” из Крања, СКУД „Кочевје” из Кочевја, СПД „Никола Тесла” Постојна, као и други гости, пријатељи друштва. Ломљење славског колача обавили су Стојан Миловић, свештеник Бранислав Тодорић и Величко Кљајевић, замјеник кума славе. Након обављеног обреда и послужења славским житом отац Бранислав је у својој бесједи честитао славу члановима Удружења гуслара Словеније из Кочевја рекавши: „Браћо и сестре, да буде на здравље спасење овај обред, да буде срећна и

Александар Стаматовић, Стојан Миловић, Бранислав Тодорић, Величко Кљајевић, Милан Гламочанин и Злашмир Бодирожа

Богом благословљена слава Удружењу гуслара Републике Словеније, на многе године у здрављу и Божијем благослову да прослављају, да дочекују своју славу Светог Василија Великог архиепископа Кесарије Кападохијске. Великога човјека, како можемо рећи, и његова заслуга на пољу саме Свете Цркве је непроцењива, заједно са Светим Јованом Златоустим и Светим

Григоријем Богословом. Њих тројица се и прослављају скупа, заједно, познат празник Света Три Јерарха, али сваки, како можемо рећи, опет има свој дан. Писац је Свете Литургије, коју ми служимо овдје за вријеме постова и одређене дане, када се служи та Литургија, је свакако писац Литургије и Свети Јован Златоусти и Свети Григорије Богослов и њима се приписује Литургија предосвећених дарова. Све нам то указује и говори опет да почне Велики црквени круг богослужења, како се каже православна нова година, јер код нас Српска нова година, зато што смо ми у Јулијанском календару. И самим тиме, нека буде срећна и Богом благословена, да овим честитим људима, који давају свој труд у очувању, самих оних људи и светих гуслара, који су преносили с кољена на кољено уз звуке гусала о том што је било и што ће се дешавати. Тако ето, то је остало и данас и хвала Богу да има ових удружења и треба да их буде и више, јер каже једна пословица: манастири и гудало криво, то је Српско огледало живо. И во истину јесте тако, како и сами то видимо. На многаја лета, срећна слава и Богом благословена година и сваког добро од Господа Бога да буде, предсједнику, његовом удружењу и свима нама овдје окупљенима, браћи из амбасаде, из друштава и свакоме добронамјерном госту, свако добро од Господа Бога. Амин.”

Мићо Појковић, Александар Стаматовић, Стојан Миловић, Бранислав Тодорић, Величко Кљајевић, Милан Гламочанин и Злашмир Бодирожа и Мићар Вујиновић

Чланови друштва и гости

Стојан Миловић, предсједник Удружења гуслара Словеније из Кочевја, обратио се присутнима следећим ријечима:

„Даме и господа, поштовани гости, драги чланови, помаже Бог и Христос се роди. Драго ми је данас да смо се окупили да прославимо нашу славу Светог Василија Великог. Од самог почетка у нашем Удружењу, што смо почели да славимо славу, у друштву гдје сам ја био предсједник, су прекинули славу, па смо наставили ми, а иначе смо славили Српску нову годину већ прије тридесет и нешто година, 1991. први пут. Драго ми је да се дошли, ја би искористио прилику да поздравим нашег кума, у ствари замјеника кума, један наш кум је данас мало прехлађен и нешто је болестан, није могао да издржи да буде тру. Он је ријешио да господин Бато, наш потпредсједник, буде његов замјеник. Морам да наздравим нашем потпредсједнику и замјенику кума.“

Величко Кљајевић је у одговору на здравицу рекао: „Здраво, био предсједнице, хвала на здравици. Драги гости, ја да вас поздрављам у имену кума и његовог замјеника, пошто сам ја данас замјеник кума овдје. Шта да вам кажем, добро сте нам дошли.“

Стојан Миловић је наздравио представнику Амбасаде Србије у Љубљани, господину Александру Стаматовићу, који је у име Амбасаде Србије честитао славу рекавши: „Господине, представниче Савеза српских друштава Словеније, Милане Гламочанину, оче Браниславе, председниче Миловићу, ја у имену Амбасаде Републике Србије у Љубљани и у своје лично име желим да честитам славу једног од најзначајнијих српских светаца. Докле, год је Срба и Србије, где год они живели на кугли земаљској, Срби ће славите своје свеца. Тако и данас и наредних година

Ломљење славској колача

да у миру и весељу славимо наше свеце. Ја би желео и да вам честитам, свима вама, браћо и сестре, ове празнике иза нас, Нову годину, Божић и Православну нову годину. Остајте ми у миру, весељу и добра срећа вама и вашим породицама. Живели.“

Стојан Миловић је наздравио и Милану Гламочанину, предсједнику Савеза српских друштава Словеније, који је у свом поздраву рекао: „Господине Миловићу, предсједниче Удружења гуслара, господине Стаматовићу, савјетнику у Амбасади Републике Србије, оче Браниславе, сви гости, у име Савеза српских друштава желим да вам честитам угодан дан. И ја би само да се не понављам, рекао, шта мене весели када видим и када често се укључујемо у дешавања. Радује ме да је, а то Стојан јако добро ради са свим својим колегама, радује ме да када у овом простору, а ми смо овдје у просторијама Српског културно-просвјетног друштва Свети Сава, који је радо и домаћински уступио просторе, које смо и ми и

радо и домаћински број да уступали, па из техничких разлога данас није било могуће. А ми се овдје осјећамо као да јесмо код те исте куће, осјећамо се као да смо у Кочевју, осјећамо се као да смо у Петру Кочићу. И исти људи и једнака лица заједно сарађујемо у многим, не само једном удружењу. То је ово што је по мене једна јако велика порука, да ми можемо заједно и да морамо заједно. Ето, то је испред мене. Срећна слава.“

Стојан Миловић је, захваљујући се на честиткама за славу рекао: „Ја би још наздравио свима представницима српских друштава који се данас овдје на слави, свима нашим члановима, гостима, захвалио бих се нашем свештенику, захвалио бих се предсједници Светог Саве Милки и свим њим члановима пошто што су стварно предузеле све ово као да је њихова слава. Хвала нашим члановима и члановима свих друштава која гравитирају у Крању, јер нас сви помажу да прослављамо славу и то је стварно један добар примјер. Сједиште мог друштва није у Крању али сам некако добро дошао, пошто је Милан рекао код свих друштава и то је стварно добар примјер да се слажемо. Захваљујем се свима на даровима, поклонима. Живјели.“

Након здравица и поздрава домаћина и гостију приступило се славском ручку, богатој трпези за коју су се побринули чланови Удружења гуслара Словеније, а затим је славље настављено у добром расположењу и пјесми, како и налаже овај лијепо обичај.

Текст и фотографије:
Душан Јовановић

Пјевачка група

Свети Симеон Мироточиви

Културно друштво „Брдо“ из Крања свечано прославило славу друштва и свог заштитника Светог Симеона Мироточивог.

Славска свечаност одржана је 28. фебруара 2026. у просторима Културног друштва „Брдо“. Прије почетка славског обреда женска пјевачка група Културног друштва „Брдо“ отпјевала је неколико духовних пјесама. Славски обред је обавио јереј Бранислав Тодорић. Послије освећења и благосиљања славског колача, жита и славске трпезе, обављено је ломљење славског колача које су обавили Митар Вујиновић, предсједник КД „Брдо“, јереј Бранислав Тодорић и кум славе Златомир Бодирожа, а домаћице су затим све присутне и госте послужиле славским житом и славским колачем. Након славског обреда гостима и члановима друштва обратио се отац Бранислав и у својој бесједи рекао: „У име Оца и Сина и Светога Духа, као што рекох предсједнику Митру и вама свима овдје окупљенима са високим званицама, да буде срећна слава коју славите у част Светога Симеона Мироточивог, а добро знамо што је он то био, шта је била лоза Немањића и једном ријечју отац тјелесни Светога Саве, али како можемо рећи опет са друге стране, Свети Сава је био његов духовни отац, за који он кренуо и определијели се после свога земаљског живота, узраста у манастиру, то јесте у духовном животу, и самим тиме се и просветио и како

Женска пјевачка група КД „Брдо“ Крањ

можемо рећи постао је Свети Божји човјек, што је циљ свакога човјека овдје на земљи, то јесте да задобије царство небесно. Он је то посвједочио својим светим моштима, које су прво биле у манастиру Хиландару, нашој великој светињи, који је опет захваљујући њима и успостављен, и постављен нашем српском народу на Светој Гори, али, како можемо рећи, и цјелокупна наша српска православна црква, која се уздигла на степен архиепископије и последице и патријаршије, захваљујући управо овим светим Божјим нашим људима. Као што рекох, његове мошти су данас у манастиру Студеници, давале су свето миро и исцјељење свима онима који су се вјером приступали. Каже се, када су Турци порушили манастир, хтјели су да оскрнавe саме мошти које су тамо у

саркофагу данас где се налазе, донијели су тешке чекиће да би стукли тај камен, али, како су ударили једном и сами се, каже, почели да се тресу, гдје су видјели да је, во истину, то светац Велики Божји. Тако да су постале нетакнуте његове свете мошти у манастиру Студеници. То је мајка свих наших цркава, она је саграђена прва и манастир Хиландар, ако кажемо, се обнављао на основу манастира Студеници, а када је порушен манастир Студеница, она се обнављала на основу манастира Хиландара. То су нераскидиве везе, како можемо рећи, нашега духовнога живота тих светих манастира, а и нас самих. Зато, нека Господ Бог буде милостив свима нама овдје окупљанима, да молитвама Светога Симеона Мироточивог Господ услиши, и благослови и ово друштво да наставе са својим радом, као што су до сада радили, а знамо да је велико друштво, и да имају великих, како можемо рећи, успјеха, овдје у Словеније, међу бројнима, и да са својим члановима, нека Господ Бог умножи и обожи, што се каже, што је све нас овдје, у овоме мјесту, и драго нам је да се ово друштво и налази овдје у Крању, и да јесте у нашој Парохији. Нека Господ Бог, као што рекох, да свој благослов, здравља на првоме мјесту и благостања, а све остало ће показати резултати, као и до сада. Живи и здрави били, да нас Бог благослови, да свој благослов. Амин.

Милан Гламочанин, Александар Стајковић, Митар Вујиновић, Бранислав Тодорић и Златомир Бодирожа

Митар Вујиновић, предсједник Културног друштва „Брдо“ Крањ, је обраћајући се гостима и члановима друштва навео: „Дозволите ми да вас поздравим и да се захвалим оцу Браниславу на данашњој молитви. Молитви за свију нас, овдје присутних, за молитву и нашим члановима, који нису успјели данас овдје доћи. Хвала оче Браниславе. Хвала вам. И ја би некако кренуо по нашем овдје обичају, па ћу ову здравицу прво намијенити нашем куму данашње славе Златомиру Бодирожи, суоснивачу друштва, културног друштва Брдо.

Златомир Бодирожа је одговарајући на здравицу истакао: „Цијењене високе званице, драги чланови друштва, даме и господо, нека нам је срећна данашња крсна слава и Богом благословена, да и свима нама овдје сакупљенима, као и нашим који нису овдје, и тренутно нису присутни, али су вјероватно са нама. Отац Бранислав је дивно говорио о нашем данашњем светитељу, сувишно је било шта казати, само ћу рећи да требало би свакоме од нас да буде циљ, да овоземаљски живот великог жупана Стефана Немање буде наш узор, а његов вјечни живот да нам буде циљ. Некад се ми олако залијећемо, па кажемо да је можда светост данас немогућа и да је то вријеме прошлости, међутим ми сви данас овдје окупљени можемо бити срећни, јер можемо да свједочимо да је и данас светост могућа, а то нам је показао наш блаженопочивши патријарх Павле. Он је био светац у правом смислу ријечи, који је и Еванђеље живио, а не само проповиједао. Зато да не дужим, нека још једном, свима нама окупљенима овдје и свима нашим, ма гдје год да се налазе, срећна данашња крсна слава и све наше светиње где год да се налазе. Живјели.”

Александар Сјамашовић, Мишар Вујиновић, и Бранислав Тодорић

Митар Вујиновић је наздравио и Сандри Газинковски, посланици у Државном збору Републике Словеније, која се захвалила следећим ријечима: „Хвала вам пуно на позиву, заиста сам срећна што Брдо напредује. Они од вас који ме не познају, знајте да сам и ја играла у фолклору и да сам у суштини одрасла са Брдом. У сусједном простору, али ипак, фолклор је оно што треба да пренесемо нашој дјечи и ви заиста радите добар посао, зато честитке и срећна слава! Живјели!”

Следећу здравицу Митар Вујиновић је намијенио пријатељу друштва и првом савјетнику у Амбасади Републике Србије, господину Александру Стаматовићу, захваливши се за сваку подршку Амбасаде као и матице Србије. Александра Стаматовић је у свом поздраву рекао: „Господине Вујиновићу, оче Браниславе, уважени гости, моји претходници су испред мене много тога рекли, не би да се понављам, ја бих само испред Амбасади Републике Србије у Љубљани и у своје лично име, честитао свима вама данашњу славу и да се у миру, здрављу и весељу још дуго, дуго

година слави. Само би се надовезао што ја рекао господин Митар, да је можда потребно овој сложеној геополитичкој ситуацији, да останемо јединствени, верни једни другима и да још дуго, дуго славимо у миру и весељу. Много хвала и свако добро.”

Митар Вујиновић је нагласио следеће: „Иако није ту са нама, ја бих само рекао да је наш жупан Матјаж Раковец, човјек од ријечи. И није онај човјек који само обећава, него јако много је урадио за нас све. Па тако ћу рећи, нам стиже ускоро један комплет ношњи његовом заслугом сада. Комплет ношњи, тако да му од срца хвала. Увијек се потруди и увијек направи што обећава, у ствари то и уради, тако да му се ја још овдје захваљујем, иако није ту сад присутан. А ја би ову сад здравицу намијенио нашој поджупани, Мањи Зорко, која је исто тако са нама.

„Хвала Митре, на тако лијепим ријечима и најљепшим жељама од мене. Заиста сам срећна што у Брду постоји тако велико чланство и што тако добро негујете своју традицију, такође и зато што сам фолклориста, односно словеначки фолклор, тако да разумијем и знам колико је важно да сви заједно чувамо ову традицију и да смо уједињени у једној разноликости у нашој општини, јер је то нешто што нас све заједно обогаћује. Дакле, вјерујем да сте озбиљан фундаментални дио наше општине и веома сам срећна што тако добро сарађујемо. Живјели.”

Следећу здравицу Митар Вујиновић је намијенио Зорану Стевановићу, предсједнику странке „Ресница“ који се захвалио ријечима: „Наздравље. Ја ћу бити веома кратак. Срећна вам слава,

Мишар Вујиновић, Бранислав Тодорић, Златомир Бодирожа, Сандра Газинковски

драги чланови. Желим вам сву срећу овог свјета. Знате да се налазимо сад у периоду кад смо темпирани на пет минута и искористили смо прилику, ја и колега смо дошли из Цеља само да наздравимо и враћамо се назад у Шентиљ. Још једном, срећна вам слава. Свако добро од Бога и само тако даље. Хвала.

Митар Вујиновић је наздравио Милану Гламочанину, предсједнику Савеза српских друштава Словеније који се захвалио на здравици: „Предсједник сам Савеза Српских друштава, али да ја сам ортодоксни Брђанин. Тридесет и једну годину већ члан друштва. Али, као што је Сандра рекла, ми смо расли од малих ногу заједно. Драго ми је да све ово наставља, да напредујемо сваком смислу. Културно друштво Брдо је један и од оснивачких чланова Савеза Српских друштава, и Митар, и Злато, су били дио тога од самог старта. Драго ми је да сам преузео штафету, али ушао сам у велике чизме, и велики задатак, и

Митар Вујиновић са гостима из Вараждина

велика одговорност, које, надам се, да настављамо да рађамо даље. Јуче сам боравио у Београду, на састанку сам био са директором управе за сарадњу с дијаспором. Господин Кокановић вам предаје поздраве, и он нам честита славу. То ми је рекао да вам уручим

данас честитку. И у то његово име, и моје лично име, и наравне име Савеза српских друштава, желим свима нама, и вама, честиту и срећну славу, и дуго година славили. Живјели.”

Ружа Јеловац, предсједница Вијећа Српске националне мањине града Вараждина је честитала славу следећим ријечима: „Сретна крсна слава домаћину и свима који славе. И преносим поздраве свих својих вијећника из Вијећа Српске националне мањине града Вараждина, гдје са поносом могу рећи да обављам дужност предсједнице тог Вијећа. Хвала на позиву. Радо смо се одазвали, и радовали смо се овом сусрету. Па ћу завршити са Ршумовићевим стихом: „Било је дивно, било је лепо, надам се да нас јесен неће расчовечити”.”

Предсједница Вијећа српске националне мањине града Вараждина Ружа Јеловац уручила је умјетничку слику Митру Вујиновићу, као поклон КД „Брдо” Крањ и као знак сјећања на овај свети дан.

Митар Вујиновић је упутио велику захвалност члановима радне групе, који су и вече пред славу били у просторима, и на дан славе од десет сати, тако да им се Митар Вујиновић од срца захвалио, јер без њих ипак не би било ништа. Захвалио се и члановима друштва који долазе, који су активни, јер без њих не би било ништа од овога. Након поздравних говора и здравица приступило се славском ручку који су припремиле домаћице Културног друштва „Брдо” Крањ, а дружење је настављено у добром расположењу, онако како и доликује правим домаћинима и правим гостима.

Ацо Бајтар са својом екипом

Радна екипа

Текст и фото: Душан Јовановић

Свети Стефан Дечански

Свечано прослављена слава друштва Свети Стефан Дечански

Како и доликује правим домаћинима, тако су се и чланови СКД „Петар Кочић” потрудили да 24. новембра 2025. свечано прославе свог заштитника светог мученика Стефана Дечанског, краља српског. Обред освећења и резања славског колача обавио је јереј Бранислав Тодорић уз присуство великог броја гостију и чланова друштва. Резање славског колача обавили су јереј Бранислав Тодорић и Крстан Шућур, председник друштва. Након ломљења славског колача и послужења славским житом, јереј Бранислав Тодорић бесједио је о светитељу коме је посвећен овај дан и у својој бесједи навео:

„Предсједниче, срећна слава теби и твојим члановима. Мислим, ми смо се нашли, ми смо, што се каже, наши обједињени овдје и не треба да се, као што сам јуче говорио на слави, да се дијелимо, него да се умножавамо у свему

Крстан Шућур и Бранислав Тодорић

ономе што можемо допринијети у корист нашег народа и опстанка и кроз културу, и кроз књижевност, како можемо видјети да то и се и одржава у

тим друштвима и традиција нашег народа, који је кроз вјекове то и сачувао, а на нама је да пренесемо и на млађе. Желим вам сретну славу и сваког доброг од Господа Бога да буди да у здрављу и Божијем благослову прослављате и угађате Господу Богу преко вашег дивног заштитника, то јесте свеца, светог Стефана Дечанског, краља Србског, који је, како можемо видјети кроз свој земаљски живот, како се у овој његовом тропару каже, поднио је и муке, и велика искушења, али је и победио својом смирености, кротошћу, вјером у самог Господа Бога. И кроз световни и духовни живот показао се као изврсни војник Христа и његове славе. Па тако и ви, како можемо рећи, да се угледате на вашег заштитника и сви ми, хвала Господу Богу, да не заборављамо те наше свете Божије људе, они су огледало, нарочито ако су из нашег Србског рода, хвала Богу, има таквих много, и појављују се и данас из дана у дана нови свети Божији људи. Сваког доброг од Господа Бога, да се у добру виђамо, да се срећемо и једном ријечју, да се обожавамо, умножавамо и да не заборављамо једни друге, да имамо љубав једни према другима, то је најбитније значи да се држимо увијек скупа. Свако добро од Господа Бога да буде, амин.”

Кумови славе

Чланови друштва

Крстан Шућур се захвалио оцу Браниславу на обављеном обреду и искористио вријеме док се узима кољиво

да поздрави све присутне, чланове друштва и госте. Посебно је истакао присуство Александра Стаматовића, првог савјетника у Амбасади Републике Србије у Љубљани, који је први пут у просторима друштва, а иначе је познат скоро свим члановима друштва. Поздравио је и представнике других друштава, Милку Давидовић из СКПД „Свети Сава“ Крањ, Митра Вујиновића, предсједника КД „Брдо“ Крањ, затим Михајло Васиљевић, представник КПСХД „Вук Караџић“ Радовљица. Крстан Шућур је поздравио и донаторе друштва Мирка Шокчевића, Зорана Зеца, Љубишу Гојковића и Александра Батара. Нешто касније слави се придружио и Матјаж Раковец, градоначелник Крања.

Посебно је поздравио прошлогодишње кумове Неду и Рајка Ђукановића, који су цијело вријеме одржавали кумство, а наравно поздравио је и кумове ове славе, Дару Топић и њеног мужа. У свом поздравном говору нагласио је да друштво ове године слави 18 рођендан, односно пунољетство.

Александар Стаматовић, Матјаж Раковец и Бранислав Тогорић

Александар Стаматовић, први савјетник у Амбасади Републике Србије у Љубљани је у својој честитки рекао:

„Оче Браниславе, представници српских друштава, даме и господа, драги пријатељи, ја би у име Амбасаде Републике Србије у Љубљани и његове ексцеленције, амбасадора Иве Војводића, данас није могао да дође, у његово име и у своје лично име честитам срећну славу. Славу великог српског свеца, што рече оче Браниславе из нашега рода и желим вам да још

дугу-дугу година се слави, обележава, а ја заједно са вама, Амбасада подржава рад свих наших удружења, залаже за јединство, слогу и све оно што је у интересу српског националног корпуса, односно наших људи који живе и раде на овим просторима. Још једном, честитам и пунољетство, кажу, после 18. година је мало и лакше, тако да се ради, али не сумњам, имате добро руководство, добро чланство. Добро, до сад се могло и грешити. И радујем се да вас видим у оволиком броју. Дозволите ми још обзиром да ова година је на измаку, да све оно што није било добро остане за нас, а вама и вашим породицама, желим све најбоље, свако добро, да се видимо опет у неком добром, наредном периоду. Још једном, пуно хвала и свако добро желим.”

Кумови славе и Крстан Шућур

Нешто касније слављу се придружио и Матјаж Раковец, који је пожелио срећну славу члановима друштва и у свом говору навео неколико пројеката који су планирани у Градској општини Крањ, међу којима је и изградња православне цркве у Крању.

Крстан Шућур је кумовима, и ове и прошле славе, уручио пригодне поклоне, а ту је била и незаобилазна славска торта.

Славље је настављено у добром расположењу, онако како и доликује, са богатом трпезом коју су припремили домаћини, а посебно треба истаћи домаћице које су се својски трудиле да све буде онако како је најбоље.

Наравно, као и на свакој слави, запјевало се да свечаност буде потпуна у нади, вјери и љубави да ће друштво још дуго година славити свог заштитника Стефана Уроша III Дечанског.

Славска тортија

Текст и фото: Душан Јовановић

Сустрет српских књижевника

Српско културно друштво „Петар Кочић” наставило своје активности на подручју литерарног стваралаштва

Традиционални „Сустрет српских књижевника” одржан је 31. октобра 2025. у просторима друштва, дворани Инекс, у Крању у присуству чланова друштва, пријатеља и гостију. На овом сустрету учествовали су српски књижевници и рецитатори из Љубљане, Крања и Радовљице и то Марта Цвијановић, Остоја Шобот, Радоман Крговић, Станко Вујановић, Снежана Максимовић и Душан Јовановић. Вођа пројекта који је суфинансиран од стране Министарства за културу Републике Словеније био је Крстан Шућур, а програм је водила Марта Цвијановић, а сви учесници

имали су прилику да представе своја литерарна достигнућа, односно прозу и поезију, а рецитатори су рецитовали дјела познатих српских и свјетских pjesника. Снежана Максимовић је између осталих рецитовала pjesму Катарине Јовановић „Мишица Мицка”, Остоја Шобот је читао своја дјела „Домовина”, „Утисак књижевника”, „Необична исповијест”. Мајо Крговић је прочитао неколико својих pjesама, а Станко Вујановић своје pjesме из збирке pjesама „Завичајне успомене”. Марта Цвијановић је између осталог читала и pjesму др

Васе Предојевића „Сањар на путу наде”. Душан Јовановић је рецитовао pjesме Вилијем Шекспира „Сонет 66”, Гојка Ђога „Аја Софија”, Анђелка Заблаћанског „Преци и потомци”, Александра Пушкина „Песма о љубави”, Константина Симонова „Чекај ме” и Душана Радовића „Плави жакет”.

На крају програма Крстан Шућур се захвалио свим учесницима у програму, а дружење је настављено уз pjesничко расположење.

Текст и фото: Душан Јовановић

Публика и јосиш

Обраћање Крстјана Шућура

Радоман Мајо Крговић, Снежана Максимовић, Марта Цвијановић, Остоја Шобот и Станко Вујановић

Савиндан

Српско културно просвјетно друштво „Свети Сава” Крањ свечано прославило Савиндан, славу друштва и свог заштитника Светог Саву

Славски обред, који је одржан 27. јануара 2026. у просторима друштва, обавио је јереј Бранислав Тодорић уз саслужење Драгише Лазовића. Послије освећења и благосиљања славског колача, жита и славске трпезе, обављено је ломљење славског колача које су обавили Љубиша Гојковић, кум славе, Милка Давидовић, председница друштва и отац Бранислав, а домаћице су затим све присутне и госте послужиле славским житом и славским колачем. Чланови пјевачке групе СКПД „Свети Сава” отпјевали су „Светосавску химну”, а отац Бранислав је у својој здравици одржао и пригодну бесједу у којој је рекао:

„Драга браћо и сестре. Свима нама, Србима, да је срећна слава коју прослављамо, а прослављамо у част нашега највећег свеца, највећег, како

Милка Давидовић, Драгиша Лазовић, Бранислав Тодорић и Александар Сјамашовић

можемо рећи, Србина и једна цјелокупна слава после Божића и Васкрса, великих Христових и Богородичиних

празника кога је прослављамо и је свакако ова наша слава коју можемо рећи и национална, али велики лик и дјело Светога Саве који се уткао кроз сам наш народ, кроз оно што нам је оставио, па смо данас захваљујући и од самога, како можемо рећи, назива првог архиепископа, а то јесте основања наше Српске цркве 1219. године, па до дана данас, како можемо рећи, смо на окупу у част овог великог свеца Божијега из рода нашега. Био је, као што сам говорио, у цркви и духовни и свјетовни владар, знамо добро сви у нашој историји шта значи процват српске државе у вријеме Немањића, колико су допринијели, шта су учинили за наш људски род, овдје српски, у нашој тадашњој држави. А и данас, хвала Господу Богу, на темељима смо тога и боримо се да задржимо све оно што нам је остављено у аманет, да чувамо и свој језик, и своју државу Србију, и све оно где год да се налазимо, гробља, света мјеста, окупљања и да буде слоге међу нама људима. Слога је потребна како у нашем роду, тако је потребна и у цјелом је свијету, да се одупремо ономе злом, како можемо рећи духу који искушава људе, који чини оно што није добро, а на првом је мјесту, то су, видимо, мржња, ратови, буне, прогони, све оно што не долази од Господа Бога. Трудимо се и молимо се, а морамо знати да је Свети Сава, онај који се и данас моли и горе, пред пријестолом свевишњег за наш народ. Зато треба да

Љубиша Гојковић, Милка Давидовић, Драгиша Лазовић, Бранислав Тодорић, Александар Сјамашовић и Милан Гламочанин

Пјевачка група СКПД „Свети Сава” - Светосавска химна

будемо поносни на њега, да не заборављамо, а свакако не можемо не заборавити, велики је труд уткан у наш народ. Па су и Турци је хтјели осветити српском народу за устанке које су подизали, зато су узели да спале мошти Светога Саве. Нису спалили славу нити спомен Светога Саве, што се каже и у самој химни коју смо пјевали. Да вас Господ све благослови и да буде свима добро и нама и онима с кима живимо треба да мислимо добро да би се добро нама самима вратило. Нека је срећна слава живи здрави били и свако добро на многа љета. Амин."

Милка Давидовић је поздрављајући госте и чланове друштва рекла:

„Мени је част да данас поздравим међу нама оца Бранислава и тако је некако нама главни гост на овоме догађају. Поздравила би господина Александра Стаматовића, представника Амбасаде Републике Србије. Поздравила би Милана Гламочанина, предсједника Савеза српских друштава Словеније. Поздравила би све предсједнике српских друштава који су данас с нама, или њихове представнике. Не бих набрајала, ништа, већ тако добро знамо између се. Драго ми је да сте данас са нама. Још би посебно поздравила нашега кума и

Кумови славе

куму, које већ дуже времена не мијењамо, а не мислимо да ћемо. Поздравила би наше спонзоре који су још увијек ту са нама да потпомогну друштву, да нешто успије тамо где нам мало зашкрипи новчано. Поздравила би све остале чланове и чланице и сад би им се уједно захвалила да смо ово успјели све овако да приправимо."

Александар Стаматовић, први савјетник у Амбасади Републике Србије у Љубљани је честитао славу и истакао:

„Да у здрављу, весељу, још дуго, дуго

годину слаavimo са неким новим јубиљејима, свако добро, свима вама и вашим породицама. Свако добро. Хвала."

Милан Гламочанин, предсједник Савеза српских друштава Словеније је у својој честитки рекао:

„Прије свега, добар дан свима, поштовани оче Браниславе, господине Стаматовићу, предсједнице, куме и сви остали који сте данас ту. Прије неких седам дана били смо у овим истим просторима, на моје велико задовољство окружен истим или сличним људима у доброј позитивној енергији. Сад смо на слави Светог Славе, немам шта ја да додам, односно на то да ако су друга друштва изабирала славу, мислим да ова слава је бирала вас. Ви носите име наше највећег свеца и Српско културно-просветно друштво Свети Сава је дуги низ година стварно на највише могућем нивоу чувало и чуваће нашу културу и традицију. И ми овдје као комшије из „Брда", и ја као и неко испред Савеза могу да будем поносан што имамо вас у нашим редовима, али ми сви чинимо те редове, да смо сви једно и једни другима можемо да помогнемо, да се сви поштујемо и да једним другима кад год можемо помогнемо и то је највећи циљ и мислим да и српско посланство. Тако да желим свима нама да проживимо у славу и овај дан у здрављу, весељу и да дуги низ година се окупљамо на оваквим и сличним приликама."

Након поздравних говора услиједио је славски ручак, а за богату трпезу потрудили су се домаћини и вриједне домаћице. Славље је настављено у добром расположењу, уз пјесму и игру.

Мања Зорко (десно) на слави друштва

Славље уз пјесму и свирку

Текст и фото: Душан Јовановић

Омарска 2025

Српско културно просветно друштво „Свети Сава” Крањ, Словенија, делује међу нама пуних 35 година, све од 1990. године. На усахнућу јубиларне године друштво је гостовало у суботу, 25. октобра 2025. на Другој смотри ветерана и рекреативаца „Шири коло козарачка лоло“ у Омарској.

Смотру је организовало Културно умјетничко друштво „Омарска”. Ово друштво са доста подмлатка, делује и ради већ 18 година и обухвата целу подкозарску регију са својим селима. Са председником друштва Александром Ступар Радић, чланови су се потрудили да угосте многе учеснике догађаја, са топлим дочеком, хлебом и сољу, загрљајима и радошћу. На смотри је учествовало 16 група из Републике Српске, Србије и Словеније.

После дефилеа група у богатој украшеним ношњама, свирком и игром приступило се великим Козарачким колом, око новог Храма Светог цара Лазара у Омарској. Црква је украс града у лепом парку поред Основне школе „Вук Караџић”, лепо дотерана и фрескама осликана са пуно Божанственог духа.

У основној школи је припремљен дочек са добротама, које су припремиле домаћице и чланице друштва Омарска. Веселу је допринео оркестар који је отварао душу присутнима а чашице ракије жариле лица конзуматорима.

Песма се орила из ћошка до ћошка и од групе до групе. Омарска нам је организовала добар хотелски смештај, до ручке и прекрасну и богату вечеру са пићем и слаткишима. Домаћи оркестар је мамио фолклораше у кола а певаче да певају из „грла бијела”. Организаторима свака част! На чему им велика хвала.

Наступи су били у општинском Културном дому Омарска. После програма отишло се на вечеру у лепом ресторану, где је била организована богата вечера.

Услужност особља била је на нивоу који их чини великим. Организатор је

припремио и томболу, колико, заради забаве јер сваки присутни је добио бесплатни листић. Наравно, у прилици су подељена и признања учесницима и сликање.

За посету Омарској „рентали” смо два нова комбија са нашим возачима, који су добро обавили свој задатак. Довезли су нас у повратку до Шопинг центра у Приједору, а онда „Виа Словенија”. Било је неколико чекања на граници, али није нам било тешко.

Ипак смо се срећно вратили у касним сатима. Са песмом, наравно!

СКПД Свети Сава Крањ, је на овој смотри учествовало са две групе:

— Женска пјевачка група са пјесмама: „Кад запејам далеко се чује” и „Моја Крајина”

— Ветеранска фолклорна група са кореографијом: „Игра из Баната”.

Председница друштва Милка Давидовић, је изванредно комуницирала и координирала путовање. Све похвале!

Записао и сликао: Драгиша Лазовић

Језичке недоумице

Како се пише, како се каже - 23. део

Аероклуб или аеро-клуб

Пише се **аеро-клуб**.

Префиксоид **аеро** пише се састављено као први део сложеница кад значи *ваздушни*: **аеродром, аероплан, аеродинамика, аеростатика, аерогеографија, аеросол, аерологија, аеробик**. Са цртицом се пише у речима у којима значи *ваздухојловни*: **аеро-бомба, аеро-митинг, аеро-загађење, аеро-електрана, аеро-наутика, аеро-транспорт и аеро-клуб**.

У Правописном речнику аеро је у оба случаја спојено.

Батка или батака

Пише се и једно и друго.

Именица **батак** може се мењати и са непостојаним а (батак-батка, множина баткови-баткова) и без непостојаног а (батак-батака, множина батаци-батака), чак и са продуженом основом у множини (батакови-батакова).

Један батак, два батка/батака, три батка/батака, четири батка/батака а пет баткова/батака/батакова. Исто важи и за **карабатак-карабатка и карабатак-карабатака**.

Бацил или бакцил

Пише се **бацил**.

Латински *бациллус* значи штапић. То су бактерије које имају облик штапића.

Богатство или богатство

Пише се **богатство**.

Т се не губи испред наставка **ство** у речима: **братство, богатство, судство**. Исто важи и за **ћ** испред наставка **ство**: **покућство, могућство, преимућство**. Т се губи испред наставка **ство** и у речима **присуство и одсуство**.

Вештичин или вештицин

Од именица на -ица, изузимајући оне које пред тим суфиксом имају ч, присвојни придев се завршава на -ичин: кралјичин, царичин, куваричин, издајичин, Новичин, Миличин, Владичин (: Владица), Душичин, Маричин, Перичин, Ружичин, Коштуничин (: Коштуница) итд.

Дакле, присвојни придев од вештица је вештичин, не вештицин.

Ви би или ви бисте

Пише се **ви бисте**.

Ја бих, ти би, он би, ми бисмо, ви бисте, они би.

Говедарицин или говедаричин

Правилно је говедаричин.

Од именица на -ица, изузимајући оне које пред тим суфиксом имају ч, присвојни придев се завршава на -ичин: кралјичин, царичин, куваричин, издајичин, Новичин, Миличин, Владичин (: Владица), Душичин, Маричин, Перичин, Ружичин, Коштуничин (: Коштуница) итд.

Године 826 крунисао се Константин пети. или Године 826. крунисао се Константин Пети.

Пише се **Године 826. крунисао се Константин Пети**.

Није уобичајено почињати реченицу цифром. Боље је **Године 826. него 826. године**. Тачка се пише иза арапског броја који је употребљен као редни. **Пети** се пише великим словом јер је то саставни део имена **Константин Пети**.

Двесто или двеста

Пише се **двеста**.

Бројеви од 200 до 900 пишу се спојено и то: **двеста, триста, четиристо, петсто, шестсто, седамсто, осамсто и деветсто**.

Зашто двеста а не двесто одговор нам даје историја језика. Од старословенског дѣвѣ сътъ добили смо двеста, од старословенског три съта добили смо триста а од старословенског пѣтъ сътъ добили смо петсто. Бројеви два, три и четири имају функцију атрибута и слажу се са бројном именицом съто у роду, броју и падежу. Уз број два именица је у двојини, а уз бројеве три и четири у множини. Бројеви од пет до десет су бројне именице. Код бројева састављених од две бројне именице по падежима се мења само прва а друга стоји у генитиву множине.

еурека или Еурека

Пише се и једно и друго.

Малим словом **еурека** је узвик радости, при неком открићу, из грчког који значи *нашао сам, пронашао*

сам! Архимед га је први узвикнуо кад је открио свој хидростатички закон. Великим словом **Еурека** као назив градова, часописа, музеја, филмова, серија, албума, различитих производа и организација за популаризацију науке. **EURECI (EUropean REnewable City)** акроним великим словима без размака и тачака.

Еуро или евро

Пише се **евро**.

Европска валута се зове евро.

Замало или за мало

Пише се и једно и друго.

Прилог **замало** који значи *умало, само што не*, пише се спојено: **замало нисам вриснула**.

Предлог **за** и придев **мали** у средњем роду, **мало** пишу се растављено: **лопта је отишла за мало изнад пречке**.

Замкови или замци

Пише се и једно и друго.

Множина именице **замак** јавља се у два облика, са проширењем ов и без њега: **замци-замака-замцима и замкови-замкова-замковима**.

Изузетци или изузеци

Пише се **изузеци**.

У номинативу множине неких именица губе се сугласници **т** и **д** испред **ц**, **ч**, **ћ**, **ђ** и **џ** (зато што ови гласови у првом свом делу садрже елементе гласова **т** и **д**). Такве су именице: **подаци** (од податци), **губици** (од губитци), **напици** (од напитци), **домороци** (од домородци), **преци** (од претци), **почеци** (од почетци), **додачи** (од додатци), **добаци** (од добитци), **преграци** (од преградци), **оци** (од отци).

Све ове именице у номинативу јединице и генитиву множине имају **непостојано а**: **изузетак-изузетака, податак-података, губитак-губитака, напитака-напитака, домородац-домородаца, предак-предака, почетак-почетака, додатак-додатака, добитак-добитака, преградак-преградака, отац-отаца** (уз очева).

Изфилтрирати или исфилтрирати

Пише се **исфилтрирати**.

Звучно **з** испред безвучног **ф** прелази у свој безвучни пар **с** једначећи се са њим по звучности.

Клаустрофобија или клаустрофобија
Пише се **клаустрофобија**.

Од латинског *claustrum* што значи затворено место и грчког *fobos* што значи страх, **клаустрофобија** је страх од затвореног простора.

Супротно је клаустрофилија, болесна потреба за затвореним простором.

Клешта или кљешта

Пише се **клешта**.

Ијекавски **клијешта**.

Именица **клешта** има само множину. Ако је средњег рода мења се **клешта-клешта-клештима**. Ређе је женског рода **клеште** и онда се мења **клеште-клешта-клештама**. Облик **кљешта** не спада у књижевни језик.

Масан или мастан

Пише се **мастан**.

Сугласник **т** се губи из групе **стн** у женском и средњем роду: **масна** (од **мастна**) и **масно** (од **мастно**) као и у зависним падежима сва три рода.

Сугласник **т** се чува само у номинативу једине мушког рода.

Исто и: **частан-часна, постан-посна, врстан-врсна, радостан-радосна** и сл. У мушком роду не долази до упрошћавања сугласничке групе губљењем **ш**. У женском и у средњем роду, међутим, долази.

Правилно је **мастан**, а не **масан**; али **масна**, а не **мастна** и **масно**, а не **мастно**. Изван норме су и облици: **часан, болесан, посан, страсан, врсан** и сл. Правилно је **частан, болестан, постан, страстан, врстан**.

Маскембал или маскенбал

Пише се **маскенбал**.

На граници између првог и другог дела сложенице не долази до промене **н** у **м** испред **б** или **п**: **странпутица, једанпут, црвенперка, воденбуба, ванбродски**.

Надприродна или натприродна

Пише се **натприродна**.

Звучно **д** испред безвучног **п** прешло је у свој безвучни пар **т** једначећи се са њим по звучности: **натприродан, натприродна, натприродно, натприродни, натприродне, натприродна**.

Надрилекар или надри лекар

Пише се **надрилекар**.

Надри се увек пише спојено.

Одем или отидем

Пише се и једно и друго.

Презент глагола **отићи** гради се и од пуне основе **отидем-отидеш-отиде-отидемо-отидете-отиду**, и од упрошћене **одем-одеш-оде-одемо-оде-те-оду**.

Прихватљив је и облик са **ђ**: **отиђем**.

Одједном или од једном

Пише се **одједном**.

Прилог **одједном** који значи у *исти мах, истовремено; изненада, неочекивано*, пише се спојено: **одједном** сам све схватио.

Пет километара или пет километра

Пише се **пет километара**.

Уз бројеве од пет надаље употребљава се генитив множине. **Шест километара, седам километара, осам километара, девет километара, десет километара, једанаест километара** и даље.

Петничани или петничари

Пише се и једно и друго.

Петничани су становници Петнице. Суфикс **-анин** (у множини **-ани**) употребљава се да означи човека који живи у неком месту или је пореклом из неког места а никада не означава човека који повремено борави у неком месту. **Петничари** су млади људи који привремено и повремено бораве у Истраживачкој станици Петница.

Реон или рејон

Пише се **рејон**.

Од француског *rayon*, што значи *окрућ, гео града, гео неке шеришорије*.

Јостаје у свим падежима промене јер је део основе: **рејон-рејона-рејону-рејон-рејоне-рејоном-рејону** у јединици и **рејони-рејона-рејонима-рејоне-рејони-рејонима-рејонима** у множини. И изведенице **рејонски, рејонизација и рејонизовати**, пишу се са **ј**. Застарело је **рајон**.

Репиште или репиште

Пише се и једно и друго.

Великим почетним словом пишу се имена делова земљишта односно географских локалитета (атара, њива, ливада): **Репиште** (део Жаркова), **Дуваниште** (део Н и ш а), **Дубрава** (код Бабушнице), **Дионица, Лединак, Ледине** (Нови Београд), **Луг, Орловача, Вртови, Под, Превија, Ристовача, Липова долина, Бубањ поток, Римски шанчеви** (код Новог Сада). Малим словом **репиште** је *њива*

засејана, засађена рејом; њива на којој је била реја.

Светло плава или светлоплава

Пише се **светлоплава**.

Први део сложеница **светло** пише се спојено: **светлокос, светлоок, светложут, светлоплав, светлозелен, светлоцрвен, светлосив**.

Свира хармонику или свира на хармоници

Пише се и једно и друго.

Глагол свирати може имати допуну са предлогом на (**свира на хармоници**) или без предлога (**свира хармонику**). Али свира коло на хармоници. Израз игра како други свира значи *ради оно што други хоће, некоме је подложен, нема своју вољу*.

Трговати лековима или трговати са лековима

Пише се **трговати лековима**.

Уз инструментал средства се не сме употребљавати предлог са.

Требаш да радиш или треба да радиш

Пише се **треба да**.

Када је глагол **требати** непотпуног значења употребљава се безлично (само у облику трећег лица једине без обзира у коме лицу и броју је глагол који га допуњава). Он тада значи *потребно је, нужно је*, ваља. Сложени предикат има облик **треба+да+презент**. У презенту: **треба да радим, треба да радиш, треба да ради, треба да радимо, треба да радите, треба да раде**. У перфекту: **требало је да радим, требало је да радиш, требало је да раде, требало је да радимо, требало је да радите, требало је да раде**.

Могућ је и облик **треба+инфинитив** ако исказ има општи карактер: **треба радити, треба учити, треба се трудити**.

Кад глагол **требати** значи *бити потребан* има облике за сва три лица и једине и множине: **треbam ти, требаш ми, треба ми, требамо ти, требате ми, требају ми** у презенту, **требао сам ти, требао си ми, требао ми је, требали смо ти, требали сте нам, требали су нам**.

Увршћен или уврштен

Пише се и једно и друго.

Уврстити, увршћен, уврштен, увршћење, уврштење, увршћивати и уврштавати.

ЗМИЈСКИ ЦАР

– Дobar дан, дједе Симо! – једва изговори дјевојчица. Док се трудила да предахне, била је црвена у лицу и изгледала као да ју је јурио вук.

– Дobar дан, Марија! – одговори старац, па устаде да потражи чашу воде и помогне дјетету да дође себи.

– Дођи, сједи, благо дједу! Тако! Исприј то, смири се, па ми полако испричај шта се десило?

– Ево, послала вам мама нешто... – рече Марија и подиже пакетић с крила, који је била спустила док је пила воду. – Идући стазом према вашој кући, зачула сам јако шушкање лишћа, па застала. Док сам тако стајала, угледам испред себе дугу и дебелу црну змију како прелази преко пута. Од страха, нисам се могла ни помјерити. Стајала сам као укопана и гледала како одлази, нестaje у трави и лишћу на другој страни пута. Иако је нисам више видјела, а и шушкање је престало, било ме је страх наставити пут, али нисам се смјела ни вратити, јер ми је мама рекла да вам морам ово донијети. Стисла сам зубе и, све трчећи, ево, стигох.

– Знаш, Марија, немој да се плашиш. Знаш, непријатно је кад идеш путем, нарочито кроз шуму и зачујеш шушкање у сувом лишћу, или крцкање сувих гранчица. То су звукови које праве шумски становници и све оно што живи у природи. Они иду својим путем, као и ми својим и не обраћају пажњу на нас. Наравно, међу њима се нађе и понека змија.

– Ух, дједе! Да се не плашим?! Као да је то тако лако.

– Знаш, знам. Ипак, змија се не треба плашити, али је добро бити опрезан, и не треба их дирати. Оне никад не нападају човјека ако нису угрожене.

– Како, дједе – угрожене?

– Кад порастеш, то ћеш лакше разумјети, али ја знам, да им се човјек не смеје замјерити.

– Јеси ли им се ти некада замјерио?

– Ја нисам! Али мој отац, својом и туђом грешком јест и због тога је наша породица пропала.

– Пропа? – Ма, није баш потпуно пропала или нестала, али од тада ништа више није било као раније. Почеле су се, једна за другом, догађати чудне несреће, које су нашој породици доносили много туге и жалости.

Марија, као да је престала дисати. Широко отворених очију, без даљих питања, мирно је сједила и чекала наставак дједове приче.

Видјевши то, дјед Симо се мало замисли, па рече:

– Знаш, Марија, ово је тешка прича и до сад је ником нисам испричао. Додуше, није никог ни занимала, као што, чини ми се, тебе занима. А пошто ти и ниси више мала, можда и није лоше, да је неко као што си ти, чује и запамти. То јесте прича о мојој породици, али и многе друге породице су доживјеле много несреће и жалости. Не знам кога су те породице окривиле за своје невоље, а ми Јовићи, мислимо да је за све крив тај чудни догађај који се десило мом оцу.

– Марија, дијете! Мислиш ли ти доћи кући?! Већ је мрак! Треба да се вечера и иде на спавање! Знаш да због школе рано устајеш?

Све то изговорила је мајка улазећи у собу, у коју се неопажено увукао сутон, док је Марија ћутке, осјећајући хладноћу по цијелом тијелу, сједила на столици и нетремице гледала у дједа Симу, који је, ваљда изморен дугом и тешком причом, затворио очи као да је заспао. – Хоћу, мама! – изговори тихо дјевојчица и лагано изађе из собе.

То вече, Марија је послушно испунила све своје обавезе, у жељи да се што прије нађе у свом кревету. Мајка примијети, да је Марија некако необично ћутљива и да жури да пође на спавање. Помисли да се није прехладила, па је преко уобичајеног покривача пребацила и свој велики бијели вунени шал који је Марија веома вољела.

– Лаку ноћ сине, и зови ме ако ти нешто затреба.

– Лаку ноћ, мамице! Све је у реду. Не брини.

Дотакавши прстима рубове маминог меканог шала, скупи се под покривачем, уз жељу да одмах заспи. Али, сна ниоткуда. Бројала је до сто... Покушавала да ни на шта не мисли. Чак је и овчице бројала. И све је било узалуд. Пред собом је само видјела дједа Симу и слушала његову причу.

Кад се то десило, мој отац је био у пуној животној снази. Ми, његови синови, дивили смо се његовој снази, способности и лакоћи којом је обављао разне послове. Брат и ја, иако још дјеца, трудили смо се да помогнемо кад год смо могли. Он се због тога поносио, а знао нас је и похвалити пред фамилијом, због чега би се наши образи често зарумењели. Кад је радио тешке послове као што је косидба, одлазио је сам на ливаду и остајао по цијели дан. Тако је било и оног дана кад се десило чудан догађај, последице кога више ништа није било исто.

Рано ујутро, док још није ни сунце изашло, мајка је, као и увијек у тим приликама, спремила храну и воду и испратила оца у поље. С пребаченом торбицом преко једног и косом преко другог рамена, отишао је расположен, као и увијек што је био кад је одлазио у поља, у којима је љетина добро родила. Тог љета, због честих и обилних киша, трава је била бујна, па ју је требало неколико пута косити. Косидба је мушки и тежак посао, али се на умор није обазирало, јер су домаћини знали, да ће у току зиме и раног прољећа, за стоку која ће мировати у стајама, бити хране у изобиљу.

Тог дана, након што је спремила ручак, мајка је с млађим сином отишла у друго село да посјети родитеље, јер се бака била разбољела. У таквим приликама, ја сам као старији син остајао да пазим на кућу и да се нађем дједу прируци. Дјед је, као млад човјек, учествовао у некој буни у Херцеговини и том приликом био тешко рањен. Док је био млађи, лакше је подносио посљедице рањавања. Али, како су године више одмицале, тако су и тегобе биле чешће и болније. Већи дио дана проводио је лежећи, или сједећи.

Кад остадосмо сами у кући, дјед ме замоли да му помогнем да изађе у двоориште, у хладовину испод старог ораха. Чинило ми се да сам дједа удобно намјестио у столицу, али се он стално врпољио, док не рече:

– Симо, додај ми онај треножац и стави под ноге. Мање ће ме бољети ако их мало подигнем.

– Хоћу, дједе, али само ако хоћеш ми причати о буну у којој си био.

– Ех, синко! То ти је прича о патњи. Била патња тада, а ево и сад. И никад неће престати.

Намјестих дједове ноге на треножац, али и себе мало удобније на зеленој трави, све у жељи да могу пажљиво пратити дједову причу, кад угледасмо тату, како преко нашег шљивика, полако и погнуте главе иде према кући. Дјед и ја заборависмо на буну и причу која није била ни почела и загледасмо се. Тата ћутке приђе, сједе близу нас, некако чудно гледајући у земљу пред собом.

– Алекса, сине! Откуд тебе у ово вријеме? Само што је прошло подне. Гдје ти је коса?!

– Тата, ништа ме не питај, јер и не знам како да објасним зашто сам се вратио. Уплашио сам се, као да сам мало дијете. Ваљда што сам био сам. Враг ће га знати.

– Ама, реци већ једном! Шта се десило?

– Ма, није се ништа десило! Али је могло.

– А шта то?

– Јутрос сам рано отишао да косим. Кад сам оборио прве откосе, трава је још била пуна росе. Било је право уживање косити све док сунце није загријало. Кад сам се уморио, а и огладнио, кренем према торбици с храном коју сам оставио под нашим храстом. Требало је још неколико корака па да стигнем до торбе и онако уморан сједнем, кад баш поред торбе, угледам што до сада нисам видио. Ма, виђао сам змије и раније, али другачије и на другом мјесту. Застадох изненађен и сав у неком необичном страху, због чега се сад стидим. Као дијете.

– Па и јеси дијете, кад не знаш рећи шта си видио.

– Уз моју торбу, склупчала се огромна змија. Дуга, дебела, с подигнутом великом главом и погледом упереним право у мене. Учинило ми се, да ми није зујало у ушима и глави, да бих сигурно чуо како ми нешто говори. Плашио сам се да ће скочити на мене. Знаш, тата, као оне зиме, кад ме напао вук крај нашег обора с овцама. Полако сам натрашке узмицао, док нисам довољно одмакао и из све снаге потрчао према нашој кући. Данас се тамо више не враћам.

– Знаш, сине, шта си видио. Био је то змијски цар. Он живи у камењару, али воли понекад да се смјести у хладовину испод нашег храста. Добро је што му ниси прилазио. Али, није добро што си се толико уплашио. Не приличи ти. И ја сам га неколико пута видио. Некад под храстом, а некад на камењару. Сјећам се, отац ми је причао да је ту виђао сличну змију, а нека и више њих.

– Збиља, тата, кад већ причамо о томе, откад су ту, на нашој њиви, тај храст и камењар? Некако чудно изгледа. На сред велике ливаде огроман храст, поред њега камењар, иако около нема камена.

– И једно и друго памтим откад знам за себе. За мог живота храст је постао већи и шири у крошњи, а камењар је одувјек такав какав је данас. Кад сам био млађи, бавио сам се мишљу да посијечем храст, јер ми се чинило да смета приликом обраде земље. Отац ми то строго забрани, али уз савјет:

– Немој, сине, то никад урадити. Бог зна зашто га је ту поставио и не треба да ти смета. А и гдје ће се од кише склањати копачи, косци, жетеоци? Да ли су наши или туђи, свеједно је.

И баш је тако. Кад изненада падне пљусак, сви кажу: „Идемо под Алексин храст.”

– Значи, тата, он ће и мене надживјети. – Могуће, сине. Кажу да храст живи петсто и више година. А и тај камењар! Нека га! Не прави нам штету. Кад је ту толике године, зашто да га ми уклањамо?

– Надам се, тата, да си у праву. Ваљда ти најбоље знаш, јер си најстарији у нашој фамилији. Одох ја да нам поставим ручак, јер нам нема домаћице.

Тата полако устаде па невољно крену према улазним вратима, а дјед рече:

– Симо, роде! Молим те да ми помогнеш да уђем у кућу. Много сам уморан и без снаге. Не свиђа ми се ово што се десило твом оцу.

– А прича о буну?!

– Пустите сад буну и причу. А и боље је да је не чујеш. Ипак си ти још дијете. За ружне приче и ствари увијек је рано и никад није касно у животу.

Идућег јутра, знајући да се трава мора покосити без обзира на јучерашњи догађај, отац безвољно крену од куће, али не сам, замолио је рођака Јована да пође с њим и помогне му у косидби. Можда му је требало друштво и због још нечег, што је само он знао. Рођаку није ништа рекао за змију. Ваљда га је било стид признати нешто што је и сам сматрао кукавичлуком.

Кад стигоше на ливаду, тата остави храну подаље од храста. Онако снажни и у друштву, покосише велику површину ливаде, па око подне кренуше на ручак задовољни обављеним послом. У свему томе, тата је заборавио оно јучерашње, па кренуше у хладовину под храстом да се одморе и ручају. Како су били гладни, јели су углавном ћутке. Због нечега, отац престаде јести и погледа у Јована.

– Шта ти је, Алекса? Чудно изгледаш.

– Ма. Чини ми се, да ми овдје нисмо сами.

Јован погледа унаоколо, па рече:

– Имаш право. И нисмо. Иза твојих леђа, на оном вашем камењару, једна уз другу сунчају се двије велике змије. Алекса осјети како га обли леден зној. Страх му обузе цијело биће, па дрхтавим гласом упита:

– Гледају ли нас?

– Враг ће га знати! Гледају! Што питаш?

– Ма, ништа. Онако.

– Мени се чини, да си се ти уплашио. Сав си, ето, блијед. К'о крпа. Не брини. Ја се не бојим змија. Па ћу их средити. Сам.

– Јоване! Ко Бога те молим! Немој то радити!

Али, и не слушајући га, Јован устаде, узне косу, у трену се нађе крај камењара и јако замахну косом. Првим ударцем погоди једну змију, али друга крену ан њега, уплете му се око ногу, нашта се он збуну и успаничено испустити крик. Видјевши то, Алекса дохвати косу и поможе Јовану да савладају ратоборну змију. Кад се послје неколико удараца, дуго тијело умирило, само је још на трен глава остала усправно, с погледом који Алекса угледа и који ће га пратити до краја живота.

Идућег јутра за доручком, дјед упита оца:

— Чудно је што ти Алекса ниси већ на њиви?

Сунчан је дан.

— Ето, нисам. И нећу више ићи тамо.

— А зашто, сине? Колико знам, нико од нас није способан урадити твој посао. Кад видје да нема другог избора, отац прво погледа у мене, као да се питао, је ли у реду да и ја чујем оно што ће рећи, па исприча све што се и како се јуче десило.

Дуго смо ћутали, оптерећени свако на свој начин татином причом и зебњом шта ће даље бити? Мајка је гледала у тату, а ја у дједа. На мршавим изборним образима, примијетих сузе и грч око усана. Прије него што ме замолио да га одведем до кревета, само рече:

— Нисте то смјели урадити. Нипошто. Убили сте змијског цара, а то може донијети несрећу. Ниси требао позвати Јована да иде с тобом. Знаш да је он брзоплет. Тражио си, синко, помоћ, а шта си добио, показаше вријеме.

Све што се иза тога десило, или се догађало у дугом низу година, потврдило је да дједов страх није био без основа. На срећу, мој млађи брат није чуо очеву причу, па бар тај терет није носио у души. А ја? Ја знам, како ми је било.

Убрзо затим дјед је умро. До свог краја, веома је мало и ријетко говорио. Ја нисам чуо причу о буну у којој је рањен, а ни данас ништа о томе не знам.

— Дједе Симо, о тој буну ни ја ништа не знам. Нисмо још учили у школи. Али ти обећавам да ћу питати наставницу историје и све ћу ти испричати.

— Радоваћу се ако то учиниш, благо дједу. И хвала ти за то!

С много њежности на старом лицу дјед Симо погледа Марију, па настави причу: — Отац је дуго туговао мучен сумњом да је он прекинуо очев ионако тежак

живот. Никада више није отишао на њиву с храстом и камењаром. Да се земља не би упарложила, дао је ливаду једном сиромашном, али вриједном комшији, ад је обрађује и лакше прехрану бројну ситну дјечицу.

Пет година касније, на једној другој њиви, док је нас неколико, плашећи се кише, журило да сакупи сијено, а он надијевао у круг и вилама га равнао, поче олуја и гром пуче баш на ту гомилу траве. Кад смо од страшног треска дошли к себи, запрепаштени угледасмо, ад је гомила сијена, на којој је тата само минут раније радио, била сва у пламену. Иако је била још млада и имала прилика, мајка се више није удавала. Сву своју снагу и љубав дала је за нас, своје синове. Док смо ми расли и стасавали, она се бринула да имање не пропадне и да нас научи раду и животу. Ја сам ишао у школу и то радо, док брата школа није занимала.

Кад сам стасао за женидбу, оженим се и запослим у вароши. Имао сам добру жену и добар брак, али дјеце нисмо имали. А, знаш, сине, кућа без дјеце је као ружа без мириса. Временом, помирисмо се с тим. Да ас старост не би затекла саме и у пустој кући, усвојисмо једну дјевојчицу, сироче без оба родитеља.

Пошто је био млађи од мене, брат је остао с мајком, да се брине о њој и обрађује имање. Једне јесени и он се ожени и за кратко вријеме роди му се четворо дјеце. У току пете трудноће, дође до неких проблема и жена му умре. Док је наша мајка била жива, некако се бринула о дједи, а кад једног дана и њу издаде срце, брат изгуби сваку вољу за животом и за борбу с тешкоћама које га снађоше. Ни савјети да се поново ожени нису допирали до њега. Дједу даде по најму у богате породице, а он оста да животиари, потпуно сам у кући и на имању. Тако га је и рат затекао.

— Је ли то, дједе, Други свјетски рат? О њему учимо у школи.

— Јесте, Марија. Тај. Мене је затекао као мобилисаног резервисту. Кад је Краљевина Југославија капитулирала, велики број војника, па и из моје јединице, би заробљен и послат у Њемачку, у ропство, а ја, још с некима, одатле за Норвешку.

Као ријетко ко, имао сам среће да све то преживим, дочекам крај рата и вратим се у своје село. А у селу, само згаришта.

Родитељска кућа изгорјела до темеља. За брата ми рекоше, да је на Божић 1943. године, имао јаку упалу плућа и лежао у постељи. Кад су се у долини чули пучњи, комшије га позваше да иде с њима у збјег, али он остаде у кући, јер није имао снаге да иде, па је и он, као и многи други који нису стигли побјећи, везан и убачен у камион. Сазнао сам да је с многим мушкарцима из нашег и других села стигао жив у један велики логор, али када је и како скончао, нико ми није знао рећи.

— А ваша усвојена дјевојчица?

— Е, она је порасла и ми јој нађемо добродомла, па га узмемо у нашу кућу, да њима и њиховој дједи остане наше имање, а да се и нама двома нађу, кад остаримо и изнемогнемо.

Ту дјед Симо заћута, па се Марији учини да је прича крај, бар што се дједа тиче.

— Дједе! Шта је даље било?

— Проклетству никад краја. Ето. То је било. Ово двоје младих, наше узданице, никако да добију принову. У чекању и нади прођоше им године. У нашој кући никад се не огласи ни дјечји плач, ни смијех. Како код нас, тако и код братове дјеце. Сва три сина му одрастоше у најму. Најстарији се ожени, али нема дјеце. Средњи, кад се вратио из рата, ожени се, доби двоје дјеце, али обоје, још у првој години живота, придружише се анђелима. Трећи братић, иако стасао за женидбу, још чека своју сућену. И, као што видиш, дјеце ниоткуда.

— А ја, дједе?! Па, ја сам ту!

— Опрости, благо дједу! Нисам имао намјеру да те увриједим. Волим те као да си ми рођено унуче, али, обоје знамо да ти ниси од наше лозе. Ја сам данас причао о несрећама и проклетству које је задесило моју породицу.

Ипак, захвалан сам небесима, што се једна добра вила, смиловала на нас и једне ведре, мјесечином обасјане зимске ноћи, у кућу Јовића унијела цурицу сву умотану у бијели шал.

Гледао сам како растеш и трчкараш по зеленој трави нашег великог дворишта, у коме се сам се играо с мојим братом кад смо били дјеца.

На моју срећу, Бог ми је дао да поживим, а ти да порастеш и саслушаш моју причу, коју ћеш, надам се запамтити и тако ће, бар неко знати, да су Јовићи, некад били угледна и срећна породица.

Ружица Кљајић

Poučne priče

KORAK U SVIJET ODRASLIH

U plemenu Čiroki postoji poseban obred kojim dječaci zakoračuju u svijet odraslih.

Kada dječak stigne u doba adolescencije, otac ga povede u šumu. Tamo mu zaveže oči i ostavi ga da sjedi sam, na jednom drvenom panju. Pravilo je jasno – ne smije skinuti povez sve do prvih zraka sunca. Bez obzira na strah, bez obzira na šumove i sjenke koje ga okružuju, mora izdržati. Sam, bez ičije pomoći. Noć je duga i teška. Dječak čuje zavijanje vukova, škripu granja, šum vjetra koji nosi nepoznate zvukove. Srce mu lupa, svaka šušlavica u travi čini se prijetnjom. Ali mora ostati nepomičan i tih, jer to je cijena muškosti – suočiti se s vlastitim strahom. Konačno, nakon beskrajnih sati, zora probija tamu. Sunce izlazi, a dječak skida povez s očiju. U tom trenutku vidi prizor koji će mu zauvijek ostati urezan u pamćenje – njegov otac cijelo vrijeme sjedio je pokraj njega.

Otac ga nikada nije ostavio samog, iako je dječak vjerovao da jest. Neprimjetno, u tišini, bdio je nad njim i čuvao ga od svake opasnosti.

Tako dječak nauči prvu i možda najvažniju lekciju o životu: da, iako se ponekad osjećamo potpuno sami u svojim strahovima i borbama, uvijek postoji neko tko bdije nad nama – otac, porodica, ili neko ko nas voli i štiti, čak i kada toga nismo svjesni.

ŠKOLA

Obično je jutro u školi. Jedan učenik je, kao neukusnu šalu, zalijepio komad papira na leđa kolegi iz razreda. Na papiru je pisalo: „Ja sam glup“.

Prije početka sata, šapnuo je ostalima: „Nemojte ništa govoriti. Biće zabavno.“

Svaki prigušeni hihot, svaki zločesti pogled, svaki šapat bio je usmjeren prema tom učeniku. Svi su mu se smijali, ali niko nije imao hrabrosti reći mu istinu.

Tokom sata matematike nastavnik je na tabli napisao tešku jednačinu. Razred je ostao tih; niko se nije usudio podići ruku. Niko... osim tog učenika.

Mirno je ustao, prišao tabli i počeo rješavati problem. Dok je pisao korake do rješenja, još se čuo prigušeni smijeh. Nije razumio zašto. Samo je htio završiti zadatak. I uspio je.

Nastavnik se nasmiješio i počeo pljeskati: „Odličan posao. Aplauz za vašeg kolegu iz razreda!“

Zatim mu je prišao, nježno skinuo papir s njegovih leđa i pokazao mu ga.

„Nisi znao da imaš ovo na leđima, zar ne?“

Dječak je zbunjeno odmahnuo glavom.

Tada je profesor pogledao razred i rekao:

„Želim vam dati dvije lekcije koje će vam koristiti cijeli život.

Prva lekcija: u životu će vam mnogi ljudi pokušati lijepiti negativne etikete; da ste bezvrijedni, da ste nesposobni, da ste manje vrijedni od drugih.

No znate li koja je tajna? Ignorišite ih.

Da je ovaj učenik znao što mu piše na leđima, možda ne bi imao hrabrosti ustati i dokazati se.

Druga lekcija: niko od vas nije imao hrabrosti upozoriti ga. Smijali ste se, ali ga niste branili.

To dokazuje da nije važno koliko prijatelja imate, već odanost i hrabrost vaših pravih prijatelja.

Pravi prijatelj progovara, štiti.“

JABUKA

„Jedna baka je došla u manastir da se moli Bogu jer nije imala ni sveću da upali i ostavila je samo jabuku na ikoni. Monah koji je tog dana brisao ikonu pronašao je jabuku i dao je igumanu koji je bio u svojoj keliji u dubokoj molitvi.

Tih dana, iguman je razmišljao o tome da li pravilno vodi povereno mu stado i da li je uspeo da u njima probudi tu istinsku bratsku ljubav. Pogledavši mladog monaha sa jabukom u ruci koja je sijala u svim bojama jesenjeg sunca, iguman ga je blagoslovio i toplo mu rekao da sa njom radi šta god želi. Monah je razmišljao šta bi bilo naj mudrije da uradi i odneo je monahu koji se brinuo o hrani. Ovaj ju je blagoslovio i vratio mu je sa željom da se okrepi pošto je još mlad. Ovaj mu se zahvalio i vratio se ka crkvi, a usput su videli trpezariju i učinilo mu se da ovaj radi neuporedivo teži posao od njega, pa mu je dao jabuku. Kuvar mu se zahvalio i stavio jabuku u džep, ali posle pola sata došao je monah, noseći vreću krompira na ramenima, i kuvar mu je dao jabuku da se osveži. Uzeo je jabuku i otišao da opere ruke. Kada je video monaha koji je čistio umivaonike, bilo mu je žao što je ceo dan u hladnoj vodi, pa mu je dao jabuku. Oprao je jabuku i odneo je svom ispovedniku, koji ga je godinama učio i ispravljao, pa je želeo nekako da mu se oduži.

A ovaj stari ispovednik, pogledao je jabuku i ipak odlučio da je odnese monahu koji je dugo bio bolestan i u krevetu. Ali taj monah nije hteo ni da je proba jer je mislio da ipak treba da jabuku bratu koji je vredno radio i služio mu dok je on „samo ležao“ i predao je bratu koji se brinuo o njemu dok je bio u krevetu. Mislio je da ako uzme jabuku, dobiće nagradu na zemlji, a ne krunu zasluga na nebu za svoj rad, pa je uzeo jabuku i odneo je igumanu da blagoslovi šta će se dalje desiti.

Iguman je dugo gledao poznatu jabuku i na kraju zamolio braću da ostanu posle službe i pročitaju akatist zahvalnosti Gospodu, jer ih je blagoslovio svim što im je potrebno za spasenje -- blagoslovio ih iskrenom bratskom ljubavlju.“

Мисли Аве Јустина Поповића

ПОСТ

Теби је дат трбух да га храниш. А не да га прошираваш; да управљаш њиме, а не да он господари тобом; да ти служи за храњење осталих делова тела, а не да ти служиш њему, не да ти прекорачујеш границе.

Трбух има своје божанско назначење: да храни тело човечје које је храм Божји, како би човек и душом и телом служио Богу.

Вредност јелу даје човек, а не јело човеку.

Богочовечански је пост: постити ради Бога и ради себе.

Пост и није друго него распињање тела, распињање тела, самораспињање себе.

Куша ли те кушач страшћу СТОМАКОУГАЂАЊА? Наоружај се еванђелском УЗДРЖЉИВОШЋУ И ПОСТОМ – и победио си га.

Пост је богочовечанска врлина, богочовечански подвиг. У њему, као и у свакој богочовечанској врлини, Бог води, човек је вођен.

Пост није спасоносан ако само тело пости. У богочовечанском, еванђелском посту учествује сав човек: тело пости и душа пости.

Пост није само уздржавање од сваког зла, него је у исто време пост вршење свих светих врлина.

Богочовечански пост је пород пробуђеног осећања и сазнања своје грешности и покајничко чишћење себе од свакога греха и од сваке страсти. Циљ поста је: очистити и тело и душу, и срце и ум, и вољу и разум од свих страсти и од свакога зла. Вредност и христовност нашег поста условљена је опраштањем.

Васељенски исповедник грехова људских показује да су смерност и пост плућа покајања, ...Прва врлина душе је смерност, а прва врлина тела – пост, ...Јер ништа тако не припрема душу и тело за царство небеско као покајничка смерност и покајнички пост.

Свети пост је дат као божанска сила. Блустава сила која уништава све што је нечисто, а то значи све што је смртно у нама. Уништава сваки грех у телу и у души. То је пост.

Богочовечански пост сасушује страсти и духовне и телесне, очишћује ум, чини срце осетљивим и саосетљивим за све што је надземаљско и вечно, побеђује искушења, ослобађа човека од духовних нечистота, обезоружава и разгони демоне. Господ ради поста даје молитву ономе што пости; а ради молитве даје пост.

Богочовечански пост је неопходан подвиг у животу хришћанина, јер једино он, удружен са молитвом, изгони из бића људског сваку нечистоту, и људску и демонску.

СВЕТЕ ТАЈНЕ

Човек у овоме свету је на чудесној, сталној и великој изложби Божјој, изложби Светих Божјих Тајни.

Свете тајне и свете врлине дарови су Духа Светога, који чини све у свему. У ствари, свака света тајна и свака света врлина је мали Духовдан: Дух Свети силази на нас, у нас. И то силази суштaствено – οὐσιωδῶς. Он - „богатство Божанства“, Он – „благодати пучина“, Он – „благодат и живот сваке твари“. Једино од Бога који живи у нама кроз свете тајне и свете врлине бежи ђаво.

Он Богочовек Господ Исус Христос, Он – Црква, и јесте Пресвета Светајна, у којој и од које су све свете тајне, почевши од свете тајне Крштења.

Светим Крштењем се облачимо у Господа Христа, а светим Причешћем примамо васцелог Господа Христа – ради нашег спасења кроз обожење, кроз охристовљење, кроз обогочовечење.

Све је у Цркви света тајна, све: од најмањег до највећег, јер је све потопљено у неизрециву светост безгрешног Богочовека, Господа Христа.

Горка тајна света једино у Христу постаје слатка.

Главна правило: Стално трчати к мети. Како? Кроз свете тајне и свете врлине. То је правило нашег живота на земљи. Обучени у силу светих тајни и светих врлина, у ту свету силу с висине, ми смо обучени у оружје светлости, које наноси смрт свакој таме, само ако одлучно одбацимо сва дела таме, а то су греси и страсти.

Мистагошка или светотајинска методика означава пут и начин увођења човека у тајне Божије. Тајне се човеку откривају постепено и он се постепено уводи у њу.

Свете тајне су нема сумње свете догме вере наше, спасења нашег. Но и свете врлине су такође свете догме вере наше, спасења нашег. Без светог Крштења нема спасења. То је непроменљива догма спасења у Богочовечанској Цркви Спасовој. Али и без вере, и без љубави нема спасења. Зато су и вере и љубав такође неизменљиве догме спасења. Свака света тајна је догма; и свака света еванђелска врлина је догма. И свете тајне и свете врлине сачињавају један недељив органски подвиг спасења, Богочовечански подвиг спасења.

Поучне мисли

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ - МИСЛИ О ДОБРУ И ЗЛУ

ФИГУРА ОД ПРАШИНЕ И ДИМА

У часу кад се човек одрече Бога свесно озбиљно и злобно - а свако озбиљно богоодречење је злобно - он престаје бити човек, престаје бити животиња и постаје један безимени феномен природни без категорије. Јер божански дух, који је Бог удахнуо у његову фигуру од земље, оставља га. Какав је човек, тада? То је тада празан прапорац, који се котрља и од котрљања звечи. Бог је узео свој дах себи. Шта је преостало? Једна фигура од прашине и дима, која стоји ван створеног света. Ако икада та фигура од прашине и дима поново постане човеком, то јест поново прими у себе дах Божији, то је поновно стварање човека. Буквално - поновљено чудо стварања!

МРЖЊА

Ко мрзи цео свет, тај не може волети ни себе. Ко мрзи цео свет, тај презире самог себе. И баца самоме себи дневна уживања као што баца комаде псу. Ко мрзи цео свет, тај оглашава рат целом свету. На страни света стајаће и Бог. Таквоме би боље било да каже планини: Лези на мене!

КРАЈЊА ПОБЕДА ДОБРА

Све воденице мељу у Божију корист. Грех на једној страни буди добродетел на другој. Притупљена крадљивост на једној, несебични хероизам на другој. Болесна фантазија на једној, божанска видовитост на другој. Бог не ствара из зла добро, него пробуђеним злом буди успавано добро. Никакво зло не можеш учинити, што неће, било теби самом, било неком другом, отворити очи за одговарајуће добро. Па како је драма овога света почела грехом и како сваком добру претходи зло, значи, да ће се драма света завршити добром. Када зло избаци и последњу карту, добро ће држати још једну у рукама. И добро ће онда згнати сву добит, а зло ће остати празно и - банкрот.

ЈЕДНАКОСТ

Бог није Бог једнакости, но Бог љубави. Једнакост би искључила сву правду и сву љубав - искључила би сав морал. Љуби ли муж жену своју због једнакости? И мајка љуби ли своје дете због једнакости? И пријатељ љуби ли пријатеља због једнакости? Неједнакост је основ правде и подстрекач љубави. Док траје љубав, нико не зна за једнакост. Док царује правда, нико не говори о једнакости. Кад се изгуби љубав, људи говоре о правди и мисле о једнакости. Кад с љубављу ишчезне и правда, људи говоре о једнакости и мисле о неморалу. То јест, кад ишчезне морал замењује га неморал. Из гроба љубави ниче правда, из гроба правде ниче једнакост.

ТРАНС

Кад се човек уздигне до Бога, он је у трансу. Кад се Бог спусти у свет, он је у трансу. У своме трансу човек је пасиван. У своме трансу Бог је активан. Оно је најпотпунија пасивност човекова, ово је најпотпунија активност Божија. У Исусу Христу показан је индивидуализиран транс Бога у свету и света у Богу.

СКУПОЦЕН СУД СА ЈЕФТИНИМ САДРЖАЈЕМ

Здрав си, млад си, окупан си, богат си, накићен си. Но какав ужас, ако је твој дан оно што је споља, а твоја ноћ оно што је изнутра! Каква жалост, ако су твоја уста пуна нечистих мисли и срце твоје пуно нечистих жеља и страсти! Тада сва твоја спољашња раскош служи повећању ефекта твоје унутрашње сиромаштине; и твоја спољашња лепота служи повећању ефекта твоје унутрашње ругобе; и твоја спољашња чистота служи повећању ефекта твоје унутрашње нечистоте. Не заборави, да људи осећају јаче смрад од нечистоте из скупогеног суда него из јефтиног.

ЉУБАВ, И ОСТАЛО

Када љубав сустане, дужност је замењује. Када дужност сусстане, закон је замењује. Докле мајка гори љубављу према своме детету, она чини више него што дужност и закон налажу. Када мајчина љубав према детету охлади, мајка чини само своју дужност, то јест чини мање него што љубав може, а више него што закон налаже. Када мајка омрзне своје дете, она чини само колико по закону мора да чини, то јест мање него што љубав може и дужност налаже. Љубав долази од Бога кроз душу. Дужност долази од душе кроз разум. Закон долази од разума кроз речи. Ко признаје законе као суму свега морала, тај познаје само корице књиге о моралу. А ко признаје љубав као суму морала, тај види и чита и познаје дух и живот морала. Ко признаје душу као праузрок света, тај види и чита само слова у књизи о свету. А ко признаје живог Бога као праузрок света, тај види, чита и познаје дух и живот света. Љубав је слободна од свих закона, људских и природних и узвишенија од свих дужности. Не знајући прописе закона нити имена дужности, љубав их испуњава и превазилази као што сунчев сјај превазилази рефлективни сјај камења и звезда.

САМ СЕБИ ГРОБ

За жаљење је грбав човек и за жаљење је слеп човек. Али нико није више за жаљење од два човека: онога ко се увек труди да оправда своје грехове, и онога ко се увек труди да утврди себе у неверовању. Шта можеш рећи о овој двојници осим да они од рођења до смрти праве од самих себе сами себи гроб!

Anegdote

Albert Ajnštajn je bio svedok na venčanju jednog svog prijatelja i nekoliko godina kasnije mladi par je došao da mu „predstavi“ svog osamnaestomesečnog sina. Ugledavši Ajnštajna, dete se, verovatno uplašeno njegovom belom razbarušenom kosom, dade u plakanje. Roditelji su bili zbunjeni. Međutim, veliki naučnik se veselo nasmeja i pogladivši dete po glavi reče: – Ti si prvi koji mi je za poslednjih dvadeset godina iskreno kazao šta misli o meni.

Na zabavi kod jedne otmene pariske dame pristupi uobraženi plemić Dimi i bezobrazno ga upita:

– Oprostite, gospodine Dima, da li je istina da je vaš otac mulat?

– Istina.

– Dakle, vaš je deda bio crnac.

– Da.

– I šta je bio vaš praded?

– Majmun.

Plemić se počne grohotom smeјati, ali mu Dima ozbiljno uzvрати:

– Da, da kao što vidite, moje poreklo se završava tamo gde vaše počinje.

Na engleskom dvoru Mark Tven je bio na večeri pored neke leđi koja je visoko dizala nos i frktala što su ga postavili pored nje da sedi. On joj jednog trenutka prošapta:

– Miledi, da li biste spavali sa mnom za milion funti. Ona pomisli na nagomilane dugove, na bal na kome neće imati novu haljinu i nakit, i uzdišući kaže DA.

– A da li biste za 1 funtu?

– Šta vi mislite, ko sam ja?

– Ko ste, to sad znamo, još da se dogovorimo oko cene.

Fizičar Paskal se vratio kasno kući jedne noći i kada je zazvonio na vrata pospani sluga ga nije prepoznao. Sluga upita poznatog naučnika:

– Koga tražite, gospodine?

Rasejani Paskal odgovori:

– Gospodina Paskala...

– Izvinite, nije kod kuće.

– Ništa, ništa, navratću drugi put. – odgovori naučnik i prođi dalje.

Iako nije bio talenat za muziku, Ajnštajn je volio da svira violinu sa poznatim orkestrima. Jednom prilikom, očito iznerviran Ajnštajnovim pogrešnim brojanjem taktova, dirigent je viknuo: – Ajnštajne, nauči da brojiš!

Posle veoma uspešne premijere jedne od svojih komedija Oskar Vajld je u foajeu pozorišta primao čestitke i bukete cveća od mnogobrojnih obožavatelja. Usred gužve prišao mu je neki čovek i, da bi ga ponizio, pružio mu glavicu trulog kupusa. – Hvala vam, dragi prijatelju – rekao je Vajld primajući kupus kao da je najdivniji cvet – kad god ga pomirišem, setiću se vas.

Šarl de Gol (1890-1971), francuski general, državnik i predsednik Republike, jednom je u trenutku razočaranja uzviknuo: „Kako se može vladati narodom koji ima 350 vrsta sireva?!“

Dok je u Miloša dukata, biće u Vuka kaputa

Vuk Stefanović Karadžić (1787-1864) je važio za skromnog čoveka i često je nosio staru odeću. Jednom prilikom kada je posetio kneza Miloša u Kragujevcu bio je odeven u polovan kaput. Dok je Vuk sedao za sto pored Miloša, knez uze lagano krilo Vukovog kaputa i podastre ga poda se. Nakon ručka Miloš reče gostima da ustanu, a on će za njima. Kad Vuk ustade, pocepa se kaput. Knez Miloš se stade smeјati, praveći se da ništa nije znao i reče: „Dok je u Miloša dukata, biće i u Vuka kaputa“. I odmah mu dade novac za novu odeću.

Slava je relativna stvar

Jednom prilikom Skerlić je posetio rodno mesto Milovana Glišića (1847-1908) i da bi saznao koliko je Milovan slavan, upita jednog seljaka da li ga je poznavao. Ovaj mu odgovori: „Poznavao sam ga. Samo, on je davno otišao u varoš i tamo piškara nešto. Od tada nisam čuo za njega. Ali njegov brat Sava je slavan čovek. Ostao je u selu i uspeo da uzgaja najbolje volove u ovom kraju“.

Sokrat o lekarima

Pitali jednom Sokrata (469-399. pre n. e.) šta misli o lekarima. Veliki filozof odgovori: „Lekari imaju izuzetnu sreću: sunce obasjava njihove uspehe, a zemlja pokriva njihove greške“.

Gete i vino

Johan Volfgang Gete (1749-1832) je ovako govorio:

– Vino može da zagreje dušu ako mu se zna mera.

Geteova mera je bila tri flaše vina dnevno.

Tolstoj u oduševljenju i neznanju

Jednom prilikom veliki Lav Nikolajevič Tolstoj (1828-1910) se oduševio odlomkom koji su mu pročitali i bogatim kritikama nagradili pisca tih reči, da bi tek na kraju saznao da su mu pročitati deo iz njegovog romana „Rat i mir“.

Slavni italijanski tenor Enriko Karuzo se prehladio i nije mogao nastupiti. Direktor pozorišta bio je sav izvan sebe, pa je vikao:

– Što da uradim? Pa kako ste se mogli prehladiti?

– To su posledice premijere, reče pevač.

– Kakve posledice?, začudi se direktor.

– To je sasvim jednostavno: na pozornici su me zalili talasi oduševljenja, zatim sam pao u vior obožavateljki i došao sav ugrijan kući, gde me polio hladan tuš kritike. Ko da se ne prehladi u takvim uslovima?

Mudre misli

Ako ženu tučeš, svoju sreću tučeš.
Bolje da te smrt prijeka digne, nego suza siromaška stigne.
Bolje i dvared pitati nego jedared zaići.
Bolje ikad nego nikad.
Bolje je dobro slušati, nego loše zapovedati.
Bolje je dobroga služiti, nego rđavu zapovijedati.
Bolje je i malo s blagoslovom, negoli i dosta s prokletstvom.
Bolje je imati rđavu godinu, nego rđava susjeda.
Bolje je ne početi, nego ne dočeti.
Bolje je nemati, nego otimati.
Bolje je svoje jaje nego tuđa kokoš.
Bolje je umeti nego imati
Bolje obići šumu, nego na prečcu sresti vuka.
Bolje poslednji među dobrim, no prvi među zlim.
Bolje prazna kesa nego prazna glava
Bolje s mudrim orati nego s ludim vino piti
Bolje saviti nego slomiti.
Bolje se od po puta vratiti nego rđavim do kraja ići
Bolje se ograditi dobrim komšijom nego dobrom ogradom.
Bolje se s junakom biti, nego s rđom ljubiti.
Bolje se zamjeriti Bogu, no narodu.
Bolje vrabac u ruci, nego golub na grani.
Bolji je dobar glas nego zlatan pas.
Bolji je i crn kolač nego prazna torba.
Brat brata nad jamu vodi, ali u jamu ne meće.
Brat je mio ma koje vere bio (kad bratski čini i postupa).
Brdo se s brdom ne može sastati, a živi se ljudi sastanu.
Najbolja akcija koja se može preduzeti, jest ne preduzeti ništa.
Jedan dio ljudi radi a ne misli, a drugi dio misli a ne radi.
Urbanizam od čoveka stvara prozor.
Kada ti auto pređe brzinu od 100 km/sat, onda više ne voziš, nego gađaš.
Što se tiče onoga koji vam je oteo ženu, najgore ćete mu se osvetiti ako mu je ostavite.
Ono što ljudi obično traže od boga u molitvi jest: da dva i dva ne budu četiri.
Čitanje kvari vid, dobro vide samo nepismeni.
Vatra, voda, kralj, žena, glupan i zmija kobni su po čoveka ako ih izazove.
Samo je jedan kutak svemira koji sigurno možete popraviti, a to ste vi sami.

Nije majmun kriv što je od njega postao čovek.
U paklu je vrag pozitivan lik.
Kad vam filozof odgovori na postavljeno pitanje, više i sami ne razumijete šta ste ga pitali.
Glupan koji je postao svestan da je glupan nije više glupan.
Pametan čovek primećuje sve. Glupi na sve ima neku zamerku.
Petnaest minuta pre svoje smrti još je uvek bio živ.
Kad bogovi hoće da nas kazne, oni uslišaju naše molitve.
Vuk dlaku menja u jesen i u proleće. Čovek po potrebi.
Neki piju da zaborave, ali ne zaborave da piju.
Neki piju od radosti, neki od tuge, a neki od jutra.
Grobља su puna nezamenljivih ljudi.
Čovek se probija dok je mlad. Kasnije pazi da se mladi ne probijaju.
Šta вреди da za tvoju besmrtnost zna čitav svet, kada za to ne znaju crvi.
Bogu se obraćamo kad želimo postići nešto nemoguće.
Za nešto moguće dovoljni su nam i ljudi.
Bolje je biti dobro obešen nego lose oženjen.
Ja ne znam šta mi je bio deda; više me brine šta će biti njegov unuk.
Čovek je jedina greška prirode.
Smatram da je jedna od velikih sloboda koje donosi demokratija i sloboda govoriti gluposti.
Diplomata je čovek koji četiri puta razmisli pre nego ništa ne kaže.
Poseta uvek čini zadovoljstvo - ako ne pri dolasku, onda pri odlasku.
Kazete li jednoj ženi samo jedanput da je lepa, vrag će joj to ponavljati deset puta na dan.
Smatram da smo pobedili, jer sam ostao živ.
Istorija je tek nešto malo više od običnog popisa ludosti, zločina i nesreća ljudskog roda.
Tok istorije niko nije toliko izmenio kao istoričari.
Karijeristi nemaju prijatelje - oni imaju svoje ljude.
Doktori imaju jednu veliku prednost; kada naprave grešku, oni je jednostavno pokopaju.
Šta вреди prekrasno čelo, ako iza njega nema mozga.
Lepi su lepi samo zato jer su okruženi ružnima.
Čak i mrtvački pokrov nije ukrašen na strani okrenutoj umrlom.
Ponekad jedan posto ludosti nadjača devedeset devet razuma.
sačuvajte postolja - uvek se mogu korisno upotrebiti.
Nije sramota pasti, sramota je ne dići se.

